

Seksuaalisuus televisiossa –

lukiolaisnuoret pohtivat eroja television tuottaman kuvan ja
tosielämän välillä

Hanna Aro
Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Sosiaalitieteiden tutkinto-ohjelma
Pro gradu tutkielma
Maaliskuu 2016

TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö

HANNA ARO: Seksuaalisuus televisiossa – lukiolaisnuoret pohtivat eroja television tuottaman kuvan ja tosielämän välillä

Pro gradu tutkielma

Sosiaalipsykologia

Maaliskuu 2016

Tutkielma perehtyy siihen, miten lukiolaisnuoret kokevat eron niin kutsutun todellisuuden sekä sen kuvan välillä, jonka televisio tuottaa seksuaalisuudesta. Tutkielman tarkoitus on avata lukioikäisten nuorten mielikuvia ja käsityksiä siitä, millaisen käsityksen nuori televisionkatsoja voi saada seksistä, seurustelusta ja seksuaalisuudesta mikäli hän perustaa käsityksensä ainoastaan televisiosta näkemäänsä materiaaliin.

Kulttuurimme yliseksualisoituminen tai pornoutuminen näkyy televisio-ohjelmissa, mainoksissa ja elokuvissa myös sellaisten ohjelmien piirissä, jotka ovat sallittuja kaikille ikäluokille. Televisiota ja muuta mediasisältöä kohdataan runsaasti päivittäin ja koska sisältö on enenevässä määrin seksuaalissävytteistä, tulee televisionkatselija kohdanneeksi runsaasti seksuaaliseksi luokiteltavaa materiaalia vaikka hän ei erityisesti sellaisen pariin hakeutuisi.

Millaista kuvaa seksuaalisuudesta televisio tuottaa ja hahmottavatko nuoret televisionkatselijat tämän eron? Miten television seksuaaliselle materiaalille altistuminen vaikuttaa nuorten oman seksuaali-identiteetin rakentumiseen? Ovatko nuoret televisionkatselijat passiivisia objekteja vai kriittisiä näkemänsä arvioitsijoita? Miten nuoret luovivat heille koulussa tarjotun, tilastoihin pohjaavan seksuaalivalistuksen ja television pornoutuneen maailman välillä?

Tutkielma on toteutettu aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin, ja nojautuu narratiiviseen tutkimusperinteeseen. Laadullinen tutkimus pohjautuu 57 Tampereen Normaalikoulun opiskelijan kirjalliseen vastaukseen, jotka on luokiteltu seitsemään kategoriaan sisältönsä teemojen perusteella. Aineistonkeruu toteutettiin kahdessa erässä hieman eri tutkimuskysymyksellä, joista kumpikin kuitenkin rajasi pois muun mediakulttuurin ja materiaalin kuin television. Näin ollen esimerkiksi pornografia ei kuulu tämän tutkielman tutkimuskohteisiin. Molempien aineistonkeruiden anti oli monimuotoinen ja runsas.

Analyysi osoitti, että lukiolaisnuoret suhtautuvat television tuottamaan seksuaalisuuden kuvaan hyvin kriittisesti ja valistuneesti. He ymmärtävät, että televisio esittää seksuaalisuudesta varsin todellisuudesta poikkeavaa kuvaa, ja ovat taitavia peilaamaan tätä kuvaa omiin kokemuksiinsa tai käsityksiinsä todellisesta maailmasta. Nuoria tuntuu keskimäärin ärsyttävän yliseksualisoituminen ja niin sanottujen väärin käsitysten levittäminen. He toivovat realistisempaa lähestymistapaa ja konkreettista tukea oman seksuaalisen identiteettinsä rakentamiseksi.

Avainsanat: pornoutuminen, yliseksualisoituminen, televisiokulttuuri, nuoret, seksuaalinen identiteetti, seksuaalikasvatus

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Kirjallisuuskatsaus	8
3 Laadullinen tutkimus.....	17
3.1 Aineistolähtöinen tutkimusote	18
3.2 Laadullinen sisällönanalyysi	19
3.3 Kertomuksellisuus.....	20
4 Aineisto	23
4.1 Aineistonkeruuprosessi	24
5 Lähtökohtia analyysiin	28
5.1 Luokittelusta.....	28
5.2 Vastauksista yleisesti	30
6 Kategoriat.....	33
6.1 Ulkonäköpainet	33
6.2 Ruusuinen kuva.....	34
6.3 Parisuhteista	36
6.4 Seksin määrä	37
6.5 Seksuaalinen suuntautuminen	38
6.6 Huonot seuraukset.....	39
6.7 Nainen objektina	40
7 Pohdinta	42
7.1 Yhteenvetoa	43
7.2 Johtopäätökset.....	48
8 Lähteet.....	49
9 Muu materiaali	53
10 Liitteet	54
11 Aineisto	60

1 Johdanto

Kandidaatintutkielmassani vuonna 2013 tutkin lukiolaisnuorten käsityksiä siitä, miten he muistavat lapsena kokeneensa televisiosta näkemänsä seksuaalissävyytteisen materiaalin. Halusin selvittää, miten he kokivat sellaisen materiaalin näkemisen, johon heillä ei ollut omassa elämässään mitään tarttumapintaa, vaan joka kuului selkeästi niin sanottuun aikuisten maailmaan - miten lapsi selittää tapahtumat itselleen, ja onko selittämiseen edes tarvetta? Tuolloin usea vastaaja korosti seksuaalisuuden olevan osa normaalia elämää ja viittasi siihen, kuinka lapsena aihetta ei vielä ymmärtänyt, mutta että nyt vanhempana siitä keskustellaan ystävien kanssa. Seksuaalisuuden voi siis myös kandidaatintutkielmani aineiston pohjalta tulkita olevan nuorten elämässä ajankohtainen ja toveripiirissä paljon keskusteltu aihe.

Useammasta vastauksesta kävi ilmi, että nuoret myös kokivat television voivan toimia suoraan opetusvälineenä, josta voi ottaa mallia omaan seksuaalikäyttäytymiseen. Vastaajista harva kyseenalaisti television tuottaman kuvan realistisuutta tai todellista yhteyttä niin sanottuun tavallisten ihmisten seksuaalisuuteen. Lisäksi oli mielenkiintoista, että vastaajista moni koki tarvetta puolustella omaa seksuaalisuuttaan ja sen normaaliutta: minun tulkittiin tuomitsevan nuorten seksuaalisuus.

Kandidaatintutkielmani aineistotulosten perusteella television esittämää kuvaa seksuaalisuudesta siis saatetaan pitää normina ja esimerkkinä, mutta millaiseksi nuori oman seksuaalisuutensa rakentaa, jos hän pohjaa sen television tuottamalle kuvalle? Pitääkö tästä edes huolestua, sillä eikö kasvuprosessi joka tapauksessa kuulu myös seksuaalisuuden rakentumiseen ja oman seksuaalisen identiteetin kehittymiseen – onko siinä jotakin väärää, jos nuoret ottavat televisiosta mallia oman seksuaalisuutensa elämiseen?

Television tuottama kuva seksuaalisuudesta on ajassamme muuttunut yhä pornoutuneemmaksi (Nikunen ym. 2005) ja välittää osaltaan hyvin yhdenmukaista, heteroseksuaalisen matriisin mukaista kuvaa (Salonen 2005). Television tuottama kuva seksuaalisuudesta ei siis vastaa niin kutsuttua todellisuutta, sikäli kun tämä

todellisuus on jollakin mittarilla määriteltävissä. Televisio-ohjelmissa ja mainoksissa on käsikirjoitus, juoni ja agenda, jotka on kaikki rakennettu tuottajan tarpeita eli rahallista voittoa ajatellen. Tämä agenda ei varsinaisia opetusohjelmia tai dokumentteja lukuun ottamatta yleensä ole seksuaalivalistus.

Nuorten katsojien kohdalla tulee ottaa huomioon, että he eivät välttämättä ymmärrä toden ja fiktion eroa, vaikka heille se selitettäisiin. (Korhonen 2008) Voidaan olettaa, että nuoret televisiota katsoessaan kyllä ymmärtävät katsovansa fiktiivistä näytelmää ja luultavasti he myös ymmärtävät televisio-ohjelmien perimmäisen tarkoituksen (taloudellinen hyöty) mutta estääkö tämä ymmärrys heitä kuitenkaan ainakin jollakin tasolla omaksumasta nähtyjä käyttäytymismalleja, ja jos ei estä, niin onko siitä jotakin haittaa?

Television ja muun mediamateriaalin parissa vietetään nykyään päivittäin runsaasti aikaa. Kun vielä television tuottamasta materiaalista yhä isompi osa on seksuaalissävyytteistä (Nikunen ym. 2005), tulee nuori televisionkatsoja nähneeksi runsaasti seksiin liittyvää aineistoa vaikka hän ei erityisesti hakeutuisi sen pariin. Suoran seksuaalisen materiaalin kuten pornon löytäminen ja näkeminen ei tämän päivän internetympäristössä ole vaikeaa tai harvinaista ja tutkimusten mukaan yhä useammat ja yhä nuoremmat lapset katsovatkin seksuaaliseksi miellettyä materiaalia. (EU Kids Online 2014)

Sellaisella televisionkatsojalla, jolla ei ole kyseisestä aiheesta lainkaan tai juuri ollenkaan omakohtaista kokemusta, ei kuitenkaan myöskään ole tarpeeksi päteviä keinoja näkemänsä käsittelyyn ja ymmärtämiseen. (Korhonen 2008, 33). Lisäksi ainakaan lapsikatsojan psykologiset ja kognitiiviset kyvyt eivät vastaa aikuisen kykyjä, mitä tulee hänen kokemuspiirinsä ulkopuolisten asioiden käsittelyyn. (Paavonen ym. 2011, Kytömäki 1999).

Seksuaalissävyytteisen materiaalin ollessa kyseessä, on myös todettu, että lapset ja nuoret välttävät heränneistä kysymyksistä keskustelua vanhempiensa kanssa, turvautuen enemmänkin ikätovereidensa kanssa keskustelemiseen. (Buckingham & Bragg 2004). Kuitenkin tällöin lienee todennäköistä, että nuorten keskuudessa leviävät väärät käsitykset ja virheelliset oletukset.

Kouluissa seksuaalivalistusta leimaa nuorten näkökulmasta (Nummelin 2000) tilastojen, lukujen ja jo aiemmin opitun tiedon toistaminen. Nuoret itse toivoisivat konkreettisempia ja suurempia neuvoja. Koulujen seksuaalivalistusta pidetään itsestään selvien asioiden toistamisena ja turhien varoitusten jakamisena, mikä ärsytti vastaajia.

Minua kiinnostaa, miten nuoret luovivat tällaisen kaksijakoisen informaatiotulvan sisällä pohtiessaan seksuaalisuuteen liittyviä asioita. Jos televisio tarjoaa pornoa ja koulun valistus tilastoja epätoivotuista raskauksista, voi seksuaalisuuteensa vasta tutustuva nuori joutua hämmentävään tilanteeseen yrittäessään määritellä omaa seksuaalista identiteettiään.

Sosiaalipsykologian pro gradu-tutkielmassani tutkin sitä, millaiseksi lukiolaisnuoret ymmärtävät eron tosielämän seksuaalisuuden sekä sen kuvan välillä, jonka televisio tuottaa seksuaalisuudesta. Haluan selvittää, onko tässä kuvassa nuorten mielestä jotakin eroa todelliseen seksuaalisuuteen, ja jos on, niin millaista eroa ja ennen kaikkea: mitä nuoret tästä erosta ajattelevat, miten he sitä käsitteellistävät ja kuinka he tämän eron kautta ymmärtävät omaa seksuaalisuuttaan. Lähestyn asiaa myös kertomuksellisuuden kautta: millaisiin kulttuurisiin mallitarinoihin nuoret oman seksuaalisen identiteettinsä kertojanäänäen paikallistavat.

Tämän tutkimuksen kohde on rajattu kaikesta mahdollisesta media- ja muusta materiaalista televisioon. Internet kaikessa laajuudessaan on paljon tutkittu, ja syystä, mutta tämän tutkielman laajuuden kannalta ei ollut relevanttia huomioida kaikkea mahdollista nuorten kohtaamaa seksuaalista materiaalia. Sen sijaan "televisiota" ei ole rajattu enempää, vaan vastaajat saivat oman arvionsa mukaan laskea mukaan elokuvat, sarjat, mainokset ja esimerkiksi musiikkivideot. Näihin kaikkiin oli vastauksissa viittauksia, joten kysymyksenasettelu ainoastaan televisiosta nähtyyn materiaaliin oli hyvin toimiva.

Nuorten elämässä seksuaalisuudella on kasvava rooli. Aikuistuminen, halu muodostaa parisuhde ja oman seksuaalisuuden löytäminen ja kokeileminen on useimmille nuorille ajankohtaista – jos ei omassa elämässä niin ainakin toveripiirien

puheenaiheena ja ympäristön tarjoamien ärsykkeiden kautta. Televisiota katselemalla sellainenkin nuori, jolla ei ole aiheesta omaa kokemusta, tulee nähneeksi aiheeseen liittyvää materiaalia hyvin runsaasti.

Tämän laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on sisällönanalyysin keinoin tutkia, eritellä ja analysoida lukiolaisnuorten kirjallisia vastauksia television seksuaalissävytteisen materiaalin tulkitsemisesta. Käyttämäni menetelmä, aineistolähtöinen sisällönanalyysi pyrkii antamaan äänen tutkimusaineistolle ja samalla varmistamaan, että tutkijan omat mahdolliset ennakkokäsitykset vaikuttavat tulokseen mahdollisimman vähän. Tutkielmani sisällönanalyysiin liittyy myös ajatus kertomuksellisuudesta tekstin tulkintamuotona – miten kirjoitettua aineistoa tulkitaan narratiivisuuden käsitteen avulla.

Johdantoa seuraava luku, (”Kirjallisuuskatsaus”) kokoaa yhteen aiempaa aiheeseen liittyvää tutkimusta ja materiaalia. Sen avulla pyrin rakentamaan lukijalle käsityksen siitä teoriataustasta, joka tätä tutkimusta kantaa. Kirjallisuuskatsaus esittelee teos teokselta tämän tutkielman kannalta oleellista aiempaa tutkimusta sekä käyttämiäni termejä ja käsitteitä. Kirjallisuusosuutta seuraavassa luvussa (”Laadullinen tutkimus”) kerron tutkimusmenetelmästäni laadullisesta sisällönanalyysistä sekä kerron, miten olen analyysissä hyödyntänyt myös narratiivista eli kertomuksellista tutkimusotetta.

Työn neljäs luku, (”Aineisto”) erittelee kerättyä aineistoa. Aineistosta nousseet teemat ja sisällöt kuvaillaan ja jaetaan luokkiin, ja niitä tarkastellaan narratiivisen sisällönanalyysin keinoin. Viidennessä luvussa (”Lähtökohtia analyysiin”) esittelen analyysiä ja sen kulkua hieman tarkemmin. Kuudes luku (”Kategoriat”) sisältää aineiston analysointia kategorioittain, ja se jakautuu teemoittain seitsemään alalukuun.

Pohdinta, seitsemäs luku, päättää tutkielman. Pohdintaluvussa kuvailen tutkimukseni tuloksia paitsi tavoitteideni, myös teoriaosuuden pohjalta. Pohdinta tuo yhteen koko tutkimuksen kulun ja tulokset, ja vie syntyneitä ajatuksia ja tulkintoja vielä pidemmälle. Pohdinnan lopuksi kokoan tutkimuksesta johtopäätökset, jotka tiivistävät koko prosessin ja tulokset. Tutkielman loppuun lähdeluettelon ja muun aineiston jälkeen on vielä koottu kaikki saamani aineistovastaukset.

2 Kirjallisuuskatsaus

Tässä luvussa esittelen lukemaani kirjallisuutta sekä kerron niistä termeistä ja käsitteistä, joita tutkielmassani tulen käyttämään.

Sosiaalitieteissä on tutkittu melko paljon televisiota ja sen vaikutuksia, mutta usein liittyen väkivaltaiseen materiaaliin. Lisäksi on tutkittu erikseen lasten suhdetta televisio-ohjelmiin ja mediaan, yhteiskunnan pornoutumista, sekä nuorten suhdetta seksiin ja mediaan. Taustakirjallisuuteni yhteydessä viitataan usein lapsiin, vaikka tutkielmassani on kysymys lukiolaisnuorista. Kuitenkin soveltuvilta osin samat tutkimukset voidaan enimmäkseen liittää myös tähän tutkielmaan.

Nuorisokulttuuri on laaja ilmiö joka ilmenee yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla – kuitenkin niin sanottujen suurten ja tärkeiden ilmiöiden kuten nationalismin ja globalisaation tutkiminen keskittyy yhä enimmäkseen aikuisiin. (Sunaina & Soep 2005) Tähän mennessä esimerkiksi lapsia ja mediaa on tutkittu esimerkiksi pelkojen ja aggressioiden syntymisen näkökulmasta, tai pedagogisista lähtökohdista. Tutkimuksissa (Kytömäki 1999, Korhonen 2008) on tullut ilmi, että lapset saavat pelkoja ja painajaisunia jopa lastenohjelmista. Aikuisten siis voi olla haastavaa arvioida ikärajojen ja televisio-ohjelmien sisältöjen sopivuutta lapsille ja nuorille.

Väestöliitto määrittelee seksuaalisuuden seuraavasti: ”Seksuaalisuus on ihmisen synnynnäinen kyky ja valmius reagoida psyykkisesti ja fyysisesti aistimuksiin ja virikkeisiin kokemalla mielihyvää ja valmius pyrkiä näihin kokemuksiin.” Tässä tutkielmassa käytetään runsaasti sanaa seksuaalisuus. Kaikessa laajuudessaan se sisältää myös asioita kuten sukupuoliroolit, feminiinisyys, maskuliinisuus, pukeutuminen, viestintä, seurustelukulttuuri, seksuaaliset teot, seksuaalinen suuntautuminen, toiveet, halut ja haaveet. Varsinainen laajuus ja määrittelemättömyys toimivat aineistonkeruuvaiheessa sekä mahdollistajana että rajoittajana – jotkut ymmärsivät "seksuaalisuuden" tarkoittavan ainoastaan seksuaalista suuntautumista, kun taas jotkut näkivät sen laajimmassa mahdollisessa merkityksessä.

Tutkielmassani esiintyy useasti mainintoja ”oikeista ja vääristä” ajatuksista ja toimintamalleista. Tässä yhteydessä on toki tarpeen nostaa esille kysymys siitä, millä perusteella jokin käsitys tai oletamus on väärin tai virheellinen. Viitataan useasti "tosielämään" tai "todelliseen seksuaalisuuteen", ja näillä tarkoitan sitä, mitä tapahtuu yksityisten ihmisten välillä yksityisissä kohtaamisissa. En viittaa termeillä tilastoituihin tosiasioihin tai keskiarvoihin vaan kaikkeen siihen, mitä ihmiset omassa elämässään seksuaalisuuden piirissä kokevat. Määritelmä on siis laaja, mutta niin on myös seksuaalisuus – olisi siis miltei mahdotonta saada "todelliselle ja tavalliselle seksuaalisuudelle" akateemisten kriteerien määrittelemiä rajoja.

Seksuaalisella identiteetillä tarkoitan ihmisen käsitystä omasta itsestään seksuaalisena olentona. Seksuaalinen identiteetti voi olla ihmistä vahvasti määrittelevä voima, jolloin hän ikään kuin näkee itsensä seksuaalisuutensa kautta, tai se voi olla mitätön tai lähes olematon osa hänen identiteettiään, jolloin sen ajattelemiseen tai toteuttamiseen ei juuri käytetä aikaa. Tässä yhteydessä on mielenkiintoista, että seksuaalisuuden asema yhteiskunnassa ja ihmisten mielissä on kokenut valtavan murroksen historian aikana: se, mikä ennen oli vaiettua, on nostettu julkisen salaisuuden asemaan, johon jokaisen tulisi jollakin tavalla ottaa kantaa (Foucault 1990). Kulttuurimme siis vaatii ihmisiä puhumaan seksuaalisuudestaan ja määrittelemään itsensä seksuaalisuuden identiteetin kentälle jollakin tavalla.

Eräs käyttämäni termi on pornoutuminen. (Nikunen ym. 2005) Termi kuvaa mielestäni hyvin osuvasti tarkoittamaansa ilmiötä: pornon puuroutuminen ja sulautuminen osaksi kulttuuria. Yleisemmin käytetty termi pornoistuminen on sekin kuvaava ja käypä, mutta koen pornoutumisen tavoittavan paremmin sen seksuaalissävytteisen materiaalin vyöryn, joka kulttuurissamme on nähtävissä. Pornoutumisella tarkoitetaan yhteiskunnan ja kulttuurin yliseksualisoitumista sekä pornosta tutun kuvaston yleistymistä esimerkiksi mainonnassa, televisiossa ja musiikissa. Sellainen kuvasto, joka on ennen liitetty suoraan pornoon, on arkipäiväistynyt ja kenties tullut myös hyväksytyimmäksi.

Psykiatri Jari Sinkkonen kirjoittaa kolumnissaan ”Lasten seksuaalista kehitystä ei pidä häiritä” (2007, Duodecim) huolestaan lasten terveestä kehittymisestä nykyajan yliseksualisoituneessa yhteiskunnassa. Aikamme poikkeaa aikaisempien sukupolvien

kohtaamasta maailmasta esimerkiksi pornoistumisen suhteen – länsimaisen kulttuurin muuttuminen yhä useammilla saroilla seksuaalissävytteiseksi. (Nikunen ym. 2005) Tästä johtuen vanhemmat ja muut kasvattajat ovat aivan uudenlaisen haasteen edessä: miten tukea, suojella ja ohjata lapsia kehittämään terve ja turvallinen suhde seksuaalisuuteen. Kun on kysymyksessä lapsi eikä lukionuori, on tilanne kuitenkin hieman erilainen. Lapset kysyvät seksuaalissävytteiseen materiaaliin liittyviä kysymyksiä luultavasti nuoria helpommin, sillä heitä se ei vielä henkilökohtaisesti kosketa. Lukionuoret sen sijaan kokevat aiheet jo henkilökohtaisemmiksi, eivätkä välttämättä halua tai saa aikuisilta toivomansa kaltaista tukea tai tietoa.

Tutkimuksen kentällä on television koteihin tulemisen alkuaajoista saakka perehdytty erityisesti väkivaltaiseen sisältöön. Se, mitä aikuiset pitävät harmittomana ja viihdyttävänä, voi lapsista tuntua oudolta, ja jopa ahdistavalta. Aikuisten maailma ei kaikilta osin sovi sellaisenaan lasten silmille. Tutkimuksissa on löydetty yhteyksiä väkivaltaisten ohjelmien ja pelien sekä lasten uni-, käytös-, ja mielenterveysongelmien välillä (Paavonen ym. 2011). Silmille vyöryvä televisioärsyke vaikuttaa jokaiseen katselijaan jollakin tavalla, eivätkä seksuaalissävytteiset kohtaukset tee poikkeusta. Aikuisesta katsojasta poiketen nuori ei kuitenkaan ole psyykkisiltä tai kognitiivisilta kyvyiltään tarpeeksi kehittynyt voidakseen käsitellä sellaisia asioita, jotka eivät hänen kokemusmaailmaansa kuulu. (Paavonen ym. 2011, Kytömäki 1999)

Lapsen kehitys ennen kouluikää on erityisen herkkää ja vaatii aikuisen opastusta ja turvaa. Hänen tulkintakykynsä on vajavainen aikuiseen katsojaan verrattuna puutteellisten taustatietojensa vuoksi (Korhonen 2008, 33). Ongelmia saattaa muodostua erityisesti silloin, jos lapsi salaa vanhemmiltaan häntä hämmentävät kokemukset: tällöin asiaa ei voida käydä yhdessä läpi. Nämä herkässä kasvuiässä koetut asiat voivat seurata ajatuksissa nuoruuteen, ja jopa aikuisuuteen saakka, ellei nuori syystä tai toisesta tule keskustelleeksi aiheesta aikuisen ihmisen kanssa.

Lapsen ja aikuisen ajattelussa on suuri ero, eikä pieni lapsi samalla tavalla käsitä faktan ja fiktion eroja. (Korhonen 2008.) Television valistavaa, opettavaa ja viihdyttävää merkitystä ei tule unohtaa, mutta pieniä lapsia ei saisi ajaa tilanteeseen, jossa he joutuvat yksin ratkaisemaan, mikä on sopivaa heidän silmilleen, tai jossa he

joutuvat itse keksimään selityksiä asioille, joita eivät ikänsäkään puolesta ole kykeneviä ymmärtämään. Haluan nostaa esille sen, että vielä nuorenkin (vrt. lapsen) näkökulmasta televisiosta tulviva seksuaalissävytteinen materiaali saa hyvin erilaisia merkityksiä aikuiskatsojaan verrattuna.

Juha Kytömäen (1999) väitöskirja *Täytyy kattoo jos saa kattoo – sosiaalipsykologisia näkökulmia varhaisnuorten televisiokokemuksiin* tarkastelee lasten ja television suhdetta lapsen näkökulmasta, hakien selitystä nykyiselle muoti-ilmiöltä tuntuvalle käsitykselle, joka suorastaan velvoittaa varhaisnuoria televisionkatseluun. Kytömäki havaitsee, että television katseleminen ja nähdystä keskusteleminen tovereiden kanssa on sosiaalisen kanssakäymisen tärkeä muoto, josta osattomat lapset kokevat jäävänsä ulkopuolelle jostakin. Lapset ovat television maailmasta vilpittömän kiinnostuneita, ja vanhemmatkin kokevat usein, että lapsilla on oikeus omaan kulttuuriinsa ja sen kautta oikeus katsoa lastenohjelmia.

Lapsiin ja mediaan on liittynyt sitkeästi kaksijakoinen ajatus, että lapset ovat joko täysin passiivisia televisiolle altistujia tai sitten, että televisio ei ollenkaan vaikuta lapsiin. Kytömäen (1999) väitöskirjassa pohditaan, kuinka iso rooli lapsen subjektiivisuudella oikeastaan on. Väitöskirjassa olevan haastatteluaineiston perusteella tulee ilmi, että asiaohjelmat eivät kiinnosta lapsia, vaan he haluavat katsoa viihteellisiä, muidenkin lasten katselemia ohjelmia – olivat ne sitten lastenohjelmia tai eivät. Vanhemmilla tuntuu olevan tarve selitellä ja puolustella omien lastensa televisionkatselutottumuksia: vedottiin esimerkiksi siihen, kuinka paljon muut lapset katsovat. Televisionkatselu ei useinkaan ollut perheissä suunniteltua toimintaa, ja television sattuessa olemaan päällä, vanhemmat osallistuivat katsomiseen lähinnä ohjaillemalla satunnaisesti kanavavalintaa.

Eräs lapsia ja televisiota koskeva aineistoni oli Piia Korhosen (2008) väitöskirja *Lasten TV-ohjelmiin liittyvät pelot, painajaisunet ja pelonhallinta*, jossa kuvaillaan lasten ajatusmaailmaa heidän oman kokemuksensa kautta. Haastattelututkimuksessa oli 210 5-6-vuotiasta lasta vuosina 1993 ja 2008. Korhonen halusi selvittää lasten TV-ohjelmiin liittyvien pelkojen määrää sekä lapsilla käytössä olevia pelonhallintakeinoja. Kun televisionkatselua enemmän aikaa kuluu vain nukkumiseen, ei ole ihme, että lapset joutuvat kehittämään entistä laajempia pelonhallintakeinoja,

sillä televisiosta lapset näkevät yhä enemmän sellaisia uhkakuvia, joiden ratkaisemiseksi ei riitä yksinkertaisesti esimerkiksi pakeneminen. Korhonen myös hahmotteli lapsen asemaa toimijana kiintymyssuhdeteorian (jossa lapsi nähdään ainoastaan apua tarvitsevana objektina) sekä uuden, lapsen aktiivisena sosiaalisena toimijana näkevän sosiologisen tutkimuksen välimaastoon: ”lapsi on aktiivinen subjekti, joka tarvitsee aikuisen suojelua ja turvaa”. Esimerkiksi Scoopy Doo (lastenelokuva) sai Korhosen vuonna 2003 toteuttamassa haastattelussa toiseksi eniten pelkomainintoja, kun lapsilta kysyttiin, mitä ohjelmia he pelkäävät: aikuisten saattaakin olla haastavaa arvioida lastenohjelmien pelottavuutta, sillä joskus lasten pelkäämät asiat tuntuvat aikuisen näkökulmasta varsin irrationaalisilta, kuten pelko ”tappajatomaateista” ketsuppin mainoksen pohjalta (Korhonen 2008). Tutkimuksen perusteella voidaan nähdä, että lasta ei ole hyvä jättää katselemaan televisiota yksin, edes lastenohjelman ollessa kyseessä.

Lääketieteellisessä Aikakauskirja Duodecimissa vuonna 2011 ilmestyneessä katsauksessa ”Media ja lasten hyvinvointi” (Paavonen ym. 2011) kirjoitetaan, että tutkimusten perusteella televisioväkivalta aiheuttaa lapsissa paitsi pelkoa, myös psykososiaalisia häiriöitä; aggressiivisuutta ja empatiakyvyn sekä prososiaalisen käyttäytymisen vähenemistä. Television katselu siinä määrin, kuin nykyään on yleistä, vie väistämättä aikaa sosiaaliselta toiminnalta. Vanhempien vastuulla tulisi olla, että lapset saavat heidän kanssaan keskustellessaan ikäkauteen sopivaa informaatiota, niin, ettei liika keskustelu sinällään lisää pelkoja.

Eräs lasten ja nuorten television katselutottumuksiin liittyvä seikka ovat ikäraajat. ”Valtion elokuvatarkastamon julkaisu nro 1: Kuvaohjelmien ikäraajat ja lastensuojelu. Ala-asteen oppilaiden näkemyksiä kriittisen katselun työpajassa”, selvitys vuodelta 2004, on tehty tarkoituksena lisätä lasten tietoisuutta ja kriittisyyttä kuvallista mediaa kohtaan. Lisäksi elokuvatarkastamolla oli omat intressinsä ikärajojen määrittelyn suhteen: he halusivat selvittää, mitä lapset ja nuoret itse ajattelevat ikärajoista. Tähän mennessä haitallisuus- tai rajoittamiskeskustelut televisiota ja muuta kuvallista mediaa koskien on pyörinyt vanhempien kasvattamisoikeuksien ympärillä. On vedottu siihen, että vanhemmilla on oikeus kasvattaa lapsensa haluamallaan tavalla, ja näin ollen päättää myös heidän katselemistaan ohjelmista ja elokuvista. Varsin vähän on kysytty lapsilta itseltään heidän mielipiteitään ikärajoista ja suosituksista. VET penää

raportissaan vastuunottajaa; onko se vanhemmat, elokuvatarkastamo itse, koulu, vai ohjelmatuottajat? Tutkimuksessaan VET näytti koeryhmänä toimineille alakoululuokille pätkiä erilaisista ohjelmista. Tuloksena nähtiin esimerkiksi, että vaikka katsojakunta koostui 10–12-vuotiaista, niin esimerkiksi K7-merkintäinen Digimon aiheutti lapsissa pelkoa – silti moni lapsista kertoi saavansa kotona katsoa ”mitä vain”. Raportissa ihmetellään myös sitä, että esimerkiksi eräässä kunnassa näytettiin hiihtolomalla koululaisille Pahat pojat -elokuvaa vuonna 2004 – kyseinen elokuva on kielletty alle 15-vuotiailta ja sisältää hyvin voimakkaita kohtauksia, kuten seksiä ja väkivaltaa.

Mitä lapsille ja nuorille sitten opetetaan seksistä? Raija Nummelin (2000) ottaa väitöskirjassaan *Seksuaalikasvatusmateriaalit – pääkaupunkiseutulaisten nuorten näkemyksiä ja kokemuksia* selvää Suomen seksuaalikasvatuksen tilasta nuorten omia ajatuksia selvittämällä. Kylmää faktatietoa näyttäisi tutkimuksen mukaan olevan aivan tarpeeksi, mutta sen sijaan nuoret haluavat peilin omille ajatuksilleen ja kuulla myös näkemyksellisiä mielipiteitä. Eri lehtisillä ynnä muilla materiaaleilla koettiin myös olevan suurestikin eroa, aina arvostelijasta riippuen. Yleislinjana väitöskirjan mukaan voi pitää, että kehotukset ja itsestäänselvyydet valistusmateriaalin osana ärsyttivät nuoria. Nummelin kokee seksuaalivalistuksen päämääränä myös sukupuolisosialisaation: olen tyttö, tai olen poika - mitä se merkitsee, sekä seksuaalisosialisaation - mitä seksuaalisuus on ja mitä sen tulisi olla, mikä on oikein tai toivottavaa, miten ilmaista itseään seksuaalisesti.

Avuksi lastenkasvatukseen on kirjoitettu myös sosiaalipsykologi Saara Kinnusen (2001) kirja *Tytöt, pojat ja seksi* – mitä vastata, kun lapsi kysyy seksistä. Kinnunen kehottaa vanhempia avoimeen keskusteluun lasten kanssa, jotta päästäisiin avoimeen luottamuksen ja turvan ilmapiiriin. Seksuaalisuudesta ei tarvitse tehdä likaista ja hämmentävää, tai toisaalta siihen ei pidä innostaa lapsia liian varhain tarjoamalla heille yliseksuaalista materiaalia, vaan sitä voidaan käsitellä lasten kanssa niin kuin muitakin asioita. Kinnunen ohjeistaa vanhempia vastaamaan lasten kysymyksiin, kun niitä esitetään: tulisi pyrkiä vastaamaan juuri siihen, mitä lapsi on kysynyt, ei pimitää tietoa mutta ei myöskään tuputtaa lapselle hänen kehitysvaiheeseensa sopimatonta tietoa, josta hän ei kenties vielä ole edes kiinnostunut.

Young people, sex and the media - the facts of life? David Buckinghamin ja Sara Braggin (2004) kirja pohjaa vuosina 2001–2002 suoritettuun tutkimusprojektiin ”Young people, media and personal relationships: a study of young people’s responses to media portrayals of love, sex and relationships”. Tutkimukseen on kerätty laaja aineisto lasten omia käsityksiä ja ajatuksia mediassa esiintyvistä rakkaudesta, seksistä ja ihmissuhteista. Lapset, iältään 9-17 vuotta, pitivät eräänlaista päiväkirjaa, johon he kirjasivat ajatuksiaan, ja lisäksi tutkimukseen kuului runsaasti haastatteluita ja ryhmäkeskusteluita, joissa kuultiin lapsia sekä heidän vanhempiaan. Kirjassa tulee hyvin kuuluviin lasten oma ääni – jota myös omassa tutkimuksessani nuorten muistojen kautta yritän selvittää.

Tämän tutkimuksen tuloksena selvisi, että:

1. Lapset kohtaavat jatkuvasti seksuaalista materiaalia mediassa, halusivatpa he tai eivät.
  2. Lasten kohtaama materiaali vaihtelee melko suuresti sen suhteen, millaisen viestin se välittää.
  3. Lapset arvostavat mediaa lähteenä enemmän kuin vanhempia tai koulua.
  4. Kuitenkaan lapset eivät luota mediasta oppimaansa täysin sokeasti: heillä on medialukutaitoa, ja he ovat usein erittäin kriittisiä kuluttajia.
  5. Lapset (ja vanhemmat) ovat tietoisia median säädöksistä, mutta käyttävät oikeuden tehdä omia arvioita.
  6. Lapset kyllä oppivat seksistä ja ihmissuhteista median kautta, mutta tämä ei ole täysin suoraviivainen tai luotettava prosessi.
  7. Nuoremmat lapset eivät välttämättä aina tunnista seksuaalisia viitteitä tai sivumerkityksiä.
  8. Moraalisuus on pääasiallinen huolenaihe lasten mediaa koskevissa tulkinnoissa ja keskusteluissa.
  9. Tyttöjen ja poikien välillä oli joitakin silmiinpistäviä eroja ainakin sen suhteen, miten sukupuolta esitettiin suhteessa mediaan.
  10. Median vaikutus riippuu voimakkaasti asiayhteydestä, erityisesti perheen sisällä.
- (Buckingham & Bragg 2005, 236–241)

Yhteiskunnallisen, laajemman näkemyksen pornoutumisesta sekä seksin ja seksuaalisuuden monista eri kasvoista esittää Kaarina Nikusen, Susanna Paasosen ja Laura Saarenmaan toimittama teos *Jokapäiväinen pornomme* (2005). Tässä artikkelikokoelmassa tutkitaan mediaa, seksuaalisuutta ja populaarikulttuuria sekä pohditaan ”mediakulttuurin pornoistumista sukupuolen ja seksuaalisuuden kannalta”. Eräs kirjan tarkoitus on ”peräänkuuluttaa kriittistä medialukutaitoa pornokuvastojen merkitysten ymmärtämiseksi”. Teoksessa nousee esiin kulttuurimme yleinen seksualisoituminen, pornoistumisen toisteisuus ja yleisesti pornon tulo valtakulttuuriin. Eräs mielenkiintoinen huomio kirjassa on seksuaalisen katseen heteronormatiivisuus. Katuvarsimainoksista kovan pornon valtavirtaan kuvat pyrkivät vastaamaan enimmäkseen miespuolisen heteron katseeseen, vaikkakin on havaittavissa myös muutoksia pornon naiskuvassa sekä naiskatsojan roolin vahvistumisesta. (Laine 2005). Kirjan artikkeleista Mari Pajalan artikkeli pohtii myös seksuaalisuutta sukupuolittuneen heterojärjestyksen kautta: naisten ja miesten kiinnostuksenkohteiden ajatellaan poikkeavan toisistaan, ja tähän ajatukseen pohjautuu myös suuri osa median tarjoamasta seksuaalissävytteisestä materiaalista.

Albert Bandura (1977) selvitti, että lapset ottavat mallia televisiosta näkemästään (väkivaltaisesta) käyttäytymisestä hyvinkin suoraviivaisesti. Vaikuttaako seksikohtausten näkeminen samalla tavalla, alkavatko lapset matkia ruudulta näkemäänsä käyttäytymistä? Eräs kandidaatintutkielmani aineistonkeruuseen osallistuneista vastaajista kertoi leikkineensä pienenä tyttönä ystäviensä kanssa erilaisia seksiasentoja, joita olivat nähneet niitä televisiosta, ja että hän on ”seksuaalisten ohjelmien ansiosta erittäin kokeilunhaluinen poikaystävänsä kanssa”. Kantaako tällainen mallioppiminen nuoruusikään, tai jopa aikuisuuteen saakka, mitä tulee seksuaalisuuteen, ja mitä sitten jos kantaa?

Toisaalta Buckingham ja Bragg (2005, 183) huomasivat, että lapset ovat hyvinkin kriittisiä kuluttajia, eivätkä välttämättä suinkaan ota kaikkea sisältöä annettuna. Heidän tulkintojaan ohjaavat vahvasti moraaliset arviot ja tulkinnat. Minun aineistossani kandidaatintutkielmassani kukaan nuorista ei muistellut lapsena ajatelleensa seksuaalissävytteisestä materiaalista kovin kriittisesti. Lähinnä he tuntuivat kokevan, että olivat lapsina olleet naiiveja ja vasta nyt alkaneet ymmärtää

median esittämän seksuaalisuuden mahdollisesti poikkeavan jollakin tapaa ”todellisesta maailmasta”.

Kenelle tämä valistustyö sitten kuuluu, kun toisaalta nuorten keskuudessa koetaan, että koulujen tarjoama valistusmateriaali toistaa itsestäänselvyyksiä ja tuttuja asioita? (Nummelin 2000). Nuorilla on samaan aikaan valtava tarve saada lisää tietoa seksiasioista, mutta kotona näistä ei puhuta, koulu toistelee tilastoja sukupuolitaudeista, ja televisiossa parit harrastavat näyttävää, kiihkeää seksiä ensitapaamisesta lähtien. Onko television tarjoama malli se, johon nuorten on helpointa samastua, ja josta on helpointa ottaa esimerkkiä?

Televisio-ohjelmien kautta lapset ja nuoret pääsevät näkemään maailmaan, joka on heille vieras ja outo, mutta samalla luonnollisesti enenevässä määrin kiinnostava. Kun heidät jätetään tällaisen materiaalin kanssa yksin, he saattavat erehtyä pitämään sitä valistuksena viihteen sijaan. Katselukokemusten toistuessa median seksuaalisuudesta tarjoama malli saattaa normalisoitua, eikä sitä osata kyseenalaistaa. Joutuvatko nuoret itse tekemään yrityksen ja erehdyksen kautta sen oivalluksen, että televisiossa nähty seksi – tai internetissä silmiin osuva porno – ei olekaan koko totuus asiasta?

Moni nuori viittaa vastauksessaan ”normaaliuteen”. Kuka tämän normaaliuden on määritellyt, ja ketä varten se on rakennettu? Mikä tarkalleen ottaen on normaalia – kaikki seksuaalisuus, vai ainoastaan tietyt muodot siitä? Ihmisen tarve liittyä joukkoon ja ylläpitää suotuisaa sosiaalista identiteettiä liittyy myös seksuaalisuuteen hyvin varhaisesta iästä lähtien. Kulttuurista imetyt käsitykset normaalista vaikuttavat nuorten ajatuksiin omasta kelpoisuudesta ja hyvyydestä. Seksin ja pornon tunkeutuminen yhä laajemmaksi osaksi yhteiskuntaa (Nikunen ym. 2005) asettaa myös henkilökohtaisen seksuaalisuuden joksikin, joka tulee määritellä, selittää ja jakaa julkisesti.

3 Laadullinen tutkimus

Usein tieteellinen tutkimus voidaan yksinkertaistaen ajatella joko laadulliseksi tai määrälliseksi tutkimukseksi. Kuvaan seuraavaksi pelkistetysti näiden kahden erot, jotta oman tutkielmani asemoituminen tutkimuskentälle tulisi lukijalle selkeämmäksi.

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus perustuu usein tilastollisiin malleihin, etukäteen strukturoituihin kysymyspatteristoihin sekä suuriin vastaajamääriin. Vastauksista pyritään tekemään yleistyksiä, ja niiden saatetaan odottaa myös kuvaavan syy-seuraus-suhteita ja kertomaan ilmiöille tilastoitavissa olevia selityksiä. Suuret vastaajamäärät mahdollistavatkin ilmiöiden hahmottamisen suuremmassa mittakaavassa, mutta toisaalta kvantitatiivinen tutkimus ei syvenny yksittäisten vastaajien kokemuksiin. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii selitysten sijaan ilmiöiden ymmärtämiseen ja kuvailemiseen – laadullisessa tutkimuksessa tyypillisesti keskitytään pienempään vastaajajoukkoon mutta näistä pyritään saavuttamaan hieman syvällisempää tietoa. (Alasuutari 1994, Tilastokeskus Virtual Statistics)

Kun tutkitaan ihmisten kokemuksia ja ajatuksia, on paitsi epätarkoituksenmukaista, myös kenties mahdotonta saada tulokseksi numeroita, taulukoita tai kuvaajia. Sen sijaan tuloksena on aina tulkintaa, päättelyä, analysointia ja tutkijan omaa ajattelua. Koska tämän pro gradu – tutkielman tarkoituksena ei ole selvittää lopullista totuutta eikä rakentaa mielipiteistä tilastoja, oli luontevaa toteuttaa tutkimus laadullisena tutkimuksena.

3.1 Aineistolähtöinen tutkimusote

Laadullista tutkimusta toteuttaessa aineiston keräämisen ja läpikäymisen jälkeen seuraa luokittelu, teemoittelu tai tyypittely, joilla jokaisella on omia erityispiirteitään. *Luokittelu* on kenties aineistonjärjestämistavoista yksinkertaisin. *Teemoittelu*, jota tässä tutkimuksessa olen itse käyttänyt, on ikään kuin luokittelun eteenpäinviemistä: siinä eritellään sitä, mitä eri teemoista sanotaan. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 95) Tutkimusote on *aineistolähtöinen* eli en ole suunnitellut etukäteen tutkimuksessa esiintyviä analyysiyksiköitä. Täten en myöskään ole pohjannut erityisen tiiviisti mihinkään teoriaan tai tietouteen, vaan ainoa selvä teoria koskee analyysin toteuttamista, sisällönanalyysia. (emt., taulukko 1)

Aineistolähtöisessäkin tutkimusotteessa on kuitenkin myönnettävä, että tutkijan aiempi tietämys ohjaa väistämättä hänen ajatuksiaan myös analyysia kirjoitettaessa. Samoin jo hänen käyttämänsä termit ja käsitteet osaltaan vaikuttavat tuloksiin (Tuomi & Sarajärvi 2002). Mitkään tekstit eivät siis synny ”tyhjiössä” tai ole täysin objektiivisiä tulkintoja, vaikka tutkija toivottavasti pyrkiikin saavuttamaan työssään suurimman mahdollisen objektiivisuuden tason.

Fenomenologis-hermeneuttisen perinteen mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2002) olen pyrkinyt työtä tehdessäni minimoimaan omat ennakkoasenteeni, mutta on selvää, että aiheen valitsemisesta lähtien tutkijoita ohjaavat heidän omat ennakko-oletuksensa tutkittavasta asiasta. Olen kuitenkin pyrkinyt olemaan aineistolle mahdollisimman uskollinen.

Taulukko 1: Laadullisen tutkimuksen analyysimuodot (Tuomi & Sarajärvi 2002, 101, Aineistolähtöisen analyysin osalta)

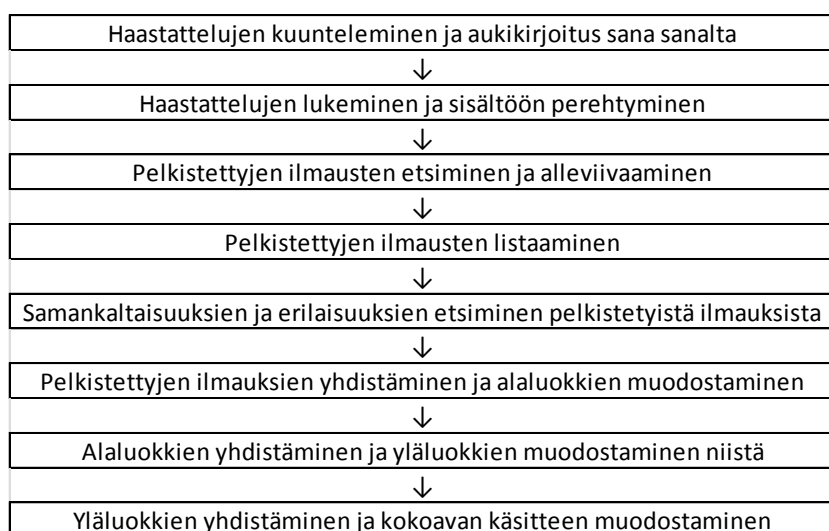
	Viitekehys	Aineiston hankinta	Aineiston analyysi	Raportointi
Aineistolähtöinen analyysi	a)metodologia b)tutkittavasta ilmiöstä jo tiedetty	metodologia ohjaava vapaa	aineistolähtöinen	aineistolähtöinen

3.2 Laadullinen sisällönanalyysi

”Tällä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa” (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105) Sisällönanalyysin voi myös ajatella menetelmänä sopivan hyvin monenlaisten aineistojen analyysiin. Toisaalta myös sisällönanalyysin haaste liittyy juuri tähän yleispätevyyteen: järjesteltyä aineistoa voidaan erehtyä pitämään tuloksina sen sijaan, että kyetään vetämään niistä pidemmälle meneviä johtopäätöksiä (em).

Muista tekstianalyyseista sisällönanalyysin erottaa se, että sen avulla pyritään etsimään tekstistä *merkityksiä* – esimerkiksi diskurssianalyysissa sen sijaan analysoidaan, miten näitä merkityksiä *tuotetaan*. (Tuomi & Sarajärvi 2002)

Alla olevassa kuviossa on Tuomen ja Sarajärven esittämä ”Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen” (Kuvio 1). Oma työni ei kuitenkaan edennyt aivan tässä esitettyjen vaiheiden mukaisesti, ja koska en luokitellut aineistoa kuin pääluokkiin, osa vaiheista jäi myös pois. Idea on kuitenkin sama, vaikkakin haastatteluiden sijaan minun aineistoni oli kirjallista tekstiä, eivätkä vastaukset olleet niin pitkiä, että vastauksia olisi tarvinnut kovasti pelkistää.

(Kuvio 1: Tuomi & Sarajärvi 2002, 111)

3.3 Kertomuksellisuus

1980-luvulla myös yhteiskuntatieteisiin tulleet käsitteet kertomus (*narrative*) ja tarina (*story*) merkitsivät tutkimuksen kentällä kielellistä käännettä. Aiemmin lähinnä kirjallisuuden ja lingvistiikan kentällä käytetyt termit otettiin osaksi myös muita tieteitä, ja näin syntyi ajatus *kertomuksen elämisestä*. (Hyvärinen 2004a ja 2004b)

Erittelen nyt lyhyesti, millaisia asioita kertomuksellisuuteen tämän tutkielman kannalta liittyy, millaista problematiikkaa aiheen piirissä on tutkimuskentällä esiintynyt ja miten kertomuksellisuus taipuu osaksi sisällönanalyysiä. Pohjaan tekstini Matti Hyvärisen Sosiologia – lehdessä ilmestyneisiin artikkeleihin ”Eletty ja kerrottu kertomus” (Hyvärinen 2004a) sekä ”Kirjallisuuskatsaus, Johdatus narratiiviseen tutkimukseen” (Hyvärinen 2004b).

Yhteiskuntatieteessä kertomuksen elämisellä tarkoitetaan vahvasti ihmisen subjektiiviseen kokemukseen ja havaintoihin, hänen omiin tunteisiinsa ja toimintaansa sen sijaan että kertomus nähtäisiin ainoastaan totena tai fiktiivisenä tarinana. Kertomuksen eläminen on siis subjektiivinen kokemus, ja siitä kertominen, eli kertomuksellisuus, on aina kertojan oma luomus joka riippuu kertomisen ajasta ja kohdeyleisöstä. (Hyvärinen 2004b)

Siitä, kuinka vahvasti kertomus ja niin kutsuttu todellinen elämä sulautuvat yhteen, tai missä järjestyksessä ne seuraavat toisiaan, on monia eriäviä näkökantoja. Esimerkiksi David Carr (1986) näkee kertomuksen olevan osa elämää jo ennen kokemusta, kun taas Hayden White (1987) pitää kertomuksen ja elämän vallan erillään toisistaan, jolloin kertomuksen elämää jäsentävä merkityskin jää puuttumaan. (Hyvärinen 2004b)

Tällaisista näkemyseroista ja lähestymistapojen eroista huolimatta kertomuksen ja kertomuksellisuuden käsitteet ovat aineistoni käsittelyssä oivalliset. Kirjoittaessaan tekstiä subjektiivisesta näkökulmastaan – siis omia ajatuksiaan ja mielipiteitään analysoidessaan – vastaajien voidaan nähdä rakentavan omaa kertomustaan, tai lähestymistavasta riippuen toimivan oman kertomuksensa kertojina. Moraalifilosofia Alasdair MacIntyreä (1981) Hyvärisen mukaan seuraten ihmisillä on halu käsitellä

elämäänsä ehjänä kokonaisuutena, ja tämä ratkaistaan luomalla omalle elämälle yhtenäinen kertomus syntymästä kuolemaan. Tällaiset pienetkin vapaamuotoiset kertomukset voidaan nähdä osana kirjoittajan *sisäistä tarinaa* jota hän rakentaa kaikista elämänsä aikoina kohtaamistaan tarinoista, kertomuksista ja kokemuksista. (em.)

Sisäisellä tarinalla tarkoitetaan elämän, kokemuksen ja kertomuksen suhdetta. William Randallia (1997) mukailleen Hyvärinen (2004b) kirjoittaa, että kaikki, mitä olemme elämässämme kokeneet, muodostaa sisäisen tarinamme. Tässä tutkielmassa saadut aineistovastaukset siis artikuloivat vastaajien näkemystä omista sisäisistä tarinoistaan sekä tuottavat heidän omaa identiteettiään ja performanssiaan. (Hyvärinen 2004a)

Sillä, miten kulloinkin valitsemme sen, millaista identiteettiä tuotamme, voi olla myös konkreettisia kulttuurisia vaikutuksia sillä kuten Shlomith Rimmon-Kenan (2002, Hyvärinen 2004b mukaan) kirjoittaa, kertomusten mallit *suuntaavat* elämää ja sen ratkaisuja. Identiteettimme rakentuu sekä omien kertomustemme että kuulemiemme identiteettien pohjalta, jotka toimivat meille malleina. (Hyvärinen 2004b)

Kertomus voi toisinaan myös olla este kokemuksen tiellä, Crispin Sartwell (2000) Hyvärisen (2004b) mukaan. Sartwell kirjoittaa, että mikäli MacIntyreläisittäin elämä nähdään teleologiana, eli että kertomuksen ja toiminnan yhteys on tavoitteellisuus, tämä johtaa elämän välineelliseen käyttöön jolloin kertomusta käytetään *projektina*. Hyvärisen mukaan tällöin nykyhetkelle ei jää tilaa, vaan kaikki tähtää johonkin tulevaan toimintaan, jolloin avoimen tulevaisuuden ja ennustamattomuuden hienous on vaarassa unohtua.

Omilla kertomuksillamme rakennamme omaa identiteettiämme ja etsimme omaa yksilöllistä ääntämme kulttuuristen tarinoiden joukosta. Jokaisessa kulttuurissa on tarjolla mallitarinoita joiden pohjalta lainaamme, muokkaamme ja kehitämme omaa kertomustamme, kutsuttiin sitä sitten tarinaksi tai kertomukseksi. Tässä kertomusta rakentavassa puheessa toistuvat kaikkien näiden mallitarinoiden ja kulttuurin kilpailevat äänet jotka asemoivat meitä puhujina eri tavoin. (Hyvärinen 2004b)

Kun siis analysoidaan tekstiä kertomuksellisuuden näkökulmasta, voidaan ajatella analysoitavan kirjoittajan näkemystä omasta paikastaan kulttuuristen mallikertomusten ja identiteettien kentällä. Minne hän asemoi itsensä ja kenelle hän suuntaa puheensa, millaisia aiemmin kohtaamiaan kertomuksia hän juuri sillä kerralla on päättänyt käyttää oman kertomuksensa pohjalla ja millaiseksi hän olettaa kertomuksensa vastaanottajan.

Media- ja kulttuurintutkimuksen kentältä saadut työkalut auttoivat tulkitsemaan television tuottamia kuvallisia tarinoita – vaikka aineistonani ei ollutkaan varsinaista televisiomateriaalia, vastauksissa viitattiin usein elävästikin television visuaaliseen materiaaliin. (esim. Thwaites & Davis & Mules 2002)

4 Aineisto

Keräsin aineistoni kahdessa erässä. Aineistonkeruuprosessin kaksi vaihetta sijoittuivat ajallisesti yli vuoden päähän toisistaan ja tänä aikana käydyt keskustelut graduseminaarissa sekä ohjaajan kanssa auttoivat jalostamaan kysymyksen muotoilua – aineistonkeruulomakkeet (Liitteet 4 ja 5) ovat keskenään varsin erilaiset ja myös tuloksiltaan hyvin erilaiset. Olen liittänyt molemmat lomakkeet lukijan nähtäväksi.

Ensimmäisellä kerralla sain vastauksia yhteensä 27 kappaletta, joista tyttöjä oli 9, poikia 15 ja tyhjiä (joko sisällöltään tai konkreettisesti) 3 kappaletta. Jälkimmäisellä kerralla vastauksia kertyi 33 kappaletta. Näistä tyttöjä oli 18 ja poikia 15. Yhteensä aineistonani on siis 57 kappaletta lukiolaisnuorten kirjallisia vastauksia. Vastausten pituudet vaihtelevat yhdestä lauseesta melkein sivun mittaiseen, keskimäärin niin, että tyttöjen vastaukset olivat pidempiä kuin poikien – toisaalta lyhimpien vastausten joukosta löytyy myös tyttöjen vastauksia, ja samoin pisimpien pohdintojen seasta myös poikia.

Vastauksia voi luokitella pituutensa lisäksi myös sisältönsä perusteella. Pitkässäkin vastauksessa saattaa olla paljon ns. tyhjäksi jäävää tekstiä ja toistoa, tai siinä määrin epäselvää tekstiä, että ajatus jäi minulle epäselväksi. Tässä konkretisoitui hyvin aineistonkeruumenetelmäni heikko kohta: epäselviä kohtia ei voinut pyytää tarkennettavaksi tai ajatuskulkuja jatkettaviksi.

Toisaalta taas lyhyissäkin vastauksissa saattaa olla aivan uusia näkökulmia tai ajatuksia, jolloin en voinut muuta kuin harmitella, että vastaaja ei ole halunnut kirjoittaa aiheesta enempää.

4.1 Aineistonkeruuprosessi

Aineistonkeruuprosessin ensimmäinen vaihe oli yhteydenotto Tampereen normaalikoulun lukion opettajaan, jonka kanssa olin tehnyt yhteistyötä jo kandidaatintutkielmaani tehdessäni sekä aineenopettajan pedagogisia opintoja suorittaessani. Opettaja informoi tulevasta tutkimuksesta opiskelijoiden vanhempia etukäteen (Liitteet 1 ja 2), jotta he voisivat halutessaan kysyä minulta tutkimuksesta lisätietoa tai kieltää lapsiaan osallistumasta tutkimukseen. Yhtäkään yhteydenottoa ei tullut, ja kaikki opiskelijat saivat lopulta itse päättää osallistumisestaan.

Tutkimuskohteena Tampereen Normaalikoulu onkin erittäin kiitollinen, sillä Tampereen yliopiston kouluna siellä toteutetaan runsaasti erilaisia projekteja ja tutkimuksia, joten oppilaiden vanhemmat ovat lähtökohtaisesti tietoisia tällaisista, ja samoin oppilaat ovat tottuneet vastaamaan kyselyihin ja tutkimuksiin. Tästä voi toki olla haittaakin, eivätkä lukiolaisten vastaukset välttämättä ole sisällöltään kovin syvälle meneviä – tästä lisää analyysiluvussa.

Seuraavaksi suunnittelin tutkimuskysymystä ja sen muotoilua. En halunnut olla liian täsmällinen, että en olisi ohjannut opiskelijoiden vastauksia liikaa mihinkään suuntaan – toisaalta lukiolaisten kohdalla liian epämääräisetkään kysymykset eivät toimi, sillä he ovat vielä tottuneet melko tarkkoihin tehtävänantoihin. Tämä oppilaiden kokemattomuus analysoinnissa koitui etenkin ensimmäisen erän vastausten kompastuskiveksi. Toisaalta myös ensimmäisen aineistonkeruun kysymyksenasettelu (Liite 4) on jälkikäteen arvioituna kömpelö ja sekava, joten siihen nähden vastauksista sai yllättävänkin paljon irti.

Kun lukiolaiset vastaavat esimerkiksi kurssikokeisiin, he lähestyvät kysymystä usein ”oikein tai väärin” – tyyllisenä pohdintana sen sijaan, että perustelisivat kantojaan tai analysoisivat omia ajatuksiaan tai kokemuksiaan. Tähän pyritään myös lukio-opetuksessa kiinnittämään huomiota, eli opiskelijoita pyritään saamaan vastaamaan monipuolisemmin ja syvällisemmin. Sain kuitenkin turhan monta sellaista vastausta, joiden arvo sisällöllisesti jäi valitettavasti tyhjäksi. Eli kun ensimmäisellä kerralla kysyin ilmeisesti turhan monta kysymystä, niin sain hyvin monta yhden lauseen

vastausta tyyliin ”On eroa. Voi vääristää.” Tämä oli minulle itselleni hyvin opettavaista etenkin kun huomasin vastausten laadun paranemisen jälkimmäisellä aineistonkeruukerralla.

Aineistonkeruuta suunnitellessani pohdin haastattelun ja kirjoitetun materiaalin välillä. Toisaalta haastatteleamalla aiheeseen pääsee todennäköisesti syvemmälle, ja sen ehdottomana etuna on lisäkysymysten ja tarkennusten esittämisen mahdollisuus. Kuitenkaan hyvin runsaan haastattelumateriaalin kerääminen ei olisi tämän pro gradu-tutkielman laajuuden puitteissa ollut mielekäästä, sillä koin tässä vaiheessa mielenkiintoisemmaksi saada vastauksia mahdollisimman monelta nuorelta sen sijaan, että olisin perehtynyt joihinkin vastauksiin vielä syvällisemmin. Uskoin, että tarpeeksi laaja kirjallinen vastausaineisto tuottaa tutkielmani tarpeisiin riittävästi materiaalia.

Lisäksi kun seksuaalisuuteen liittyvät asiat aiheuttavat nuorissa helposti ujostelua, hämmennystä ja kiusaantumista, arvelin saavani rehellisempiä vastauksia siten, että vastaajat saavat säilyttää anonymiteettinsä myös minun edessäni. Päädyin siis keräämään lukiolaisnuorilta kirjoitettuja vastauksia.

Vastaaminen oli luonnollisesti vapaaehtoista, ja korostin tätä, sekä vastausten anonymiteettiä suullisesti vielä ennen lomakkeiden jakamista. Yhteiskuntatutkimuksessa, kuten toki muussakin tutkimuksessa, tulee aina olla erityisen tarkka tutkimusetiikkaan ja moraaliin liittyvissä asioissa ja anonymiteetin sekä vapaaehtoisuuden korostaminen on osa tätä. (Homan 1991)

Ensimmäinen aineistonkeruulomake (Liite 4) oli vielä melko epäonnistunut. Se oli liian rönsyilevä ja liian monia kysymyksiä sisältävä, ja varsinainen kysymyksenasettelu jätti liikaa tilaa kyllä – ja ei – vastauksille. Ensimmäiseen lomakkeeseen (Liite 4) oli kirjattu seuraavanlainen tehtävänanto:

Olet varmasti nähnyt televisiosta seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvää materiaalia - esimerkiksi kohtauksia, viittauksia ja keskustelua. Tässä tarkoitetaan televisiosarjoja, elokuvia ja mainoksia, ei esimerkiksi dokumenttiohjelmia eikä suoranaista (netti)pornoa.

Koetko, että sillä mielikuvalla, jonka televisio rakentaa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista on jotakin eroa siihen, miten seksuaalisuus ilmenee ja tapahtuu tosielämässä?

Millaista eroa? Miten ero ilmenee? Mitä siitä seuraa? Onko sinulla jotakin omakohtaista esimerkkiä?

Seuraavalla aineistonkeruukerralla karsin ja tiivistin kysymyksenasettelua huomattavasti, ja oppilaat saivat eteensä tällaisen lomakkeen. (Liite 5)

Kuvaile, millaisen käsityksen nuori televisionkatsoja voi saada seksistä, seurustelusta ja seksuaalisuudesta jos hän perustaa käsityksensä ainoastaan televisiosta näkemäänsä. Kerro esimerkkejä.

Tämä jälkimmäinen aineistonkeruulomake oli varsin onnistunut. Ensinnäkään kysymys ei jättänyt suoraa mahdollisuutta vastata yhdellä sanalla, ja toisekseen kysymyksenasettelu oli lyhyt, selkeä ja informatiivinen.

Valintani tutkielman toteuttamistavoista osoittautuivat tarpeisiini erittäin toimiviksi, ja jälkikäteen muuttaisin prosessista ainoastaan ensimmäisen aineistonkeruulomakkeen kysymyksenasettelun. Lisäksi jotkin vastauksista olivat niin mielenkiintoisia, että minulle jäi halu kuulla asiasta lisää: kenties tutkimusaineistoa olisi voinut laajentaa

lisäämällä kirjoitettujen vastausten lisäksi vaikkapa muutaman pienryhmäkeskustelun annin. Pienryhmäkeskustelu olisi voinut olla sisällöltään antoisin etenkin, jos olisin saanut kerättyä ryhmiin sellaisia oppilaita, jotka olisivat olleet motivoituneita keskustelemaan aiheesta. Toisaalta pienryhmäkeskustelu olisi voinut mennä myös pieleen jos osallistujat eivät olisi halunneet puhua tai jos oma kokemattomuuteni haastattelijana olisi joko hiljentänyt osallistujat tai johdatellut heitä liikaa.

Lopulta 57 kirjallista vastausta kahdella eri kysymyksenasettelulla kuitenkin tuotti varsin tyydyttävän aineiston, joka aloittelevaa tutkijaa ilahduttavasti taipui kauniisti kategorioihin ja vastasi auliisti tutkimuskysymyksiin.

5 Lähtökohtia analyysiin

Tämä luku kuvailee aineiston analysointia. Kerron, millaisia kategorioita vastauksista nousi ja millä perusteella olen jaottelut tehnyt. Sen jälkeen kirjoitan tarkemmin jokaisesta kategoriasta, ja nostan esille myös aineisto-otteita.

Aineiston tulkinta alkaa perusteellisella tutustumisella kerättyyn materiaaliin. Aineistolähtöisessä tutkimuksessa aineiston annetaan puhua puolestaan, eikä esimerkiksi luokitteluita voi tehdä etukäteen, vaan ne muodostuvat analysointivaiheessa – parhaassa tapauksessa luontevasti ja sujuvasti. (Alasuutari 1994)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä kategorisointi, luokittelu ja muu jaottelu jää aina tutkijan henkilökohtaisen näkemyksen tasolle sikäli, että joku toinen tutkija olisi hyvin saattanut toimia toisin. Sen takia olen nähnyt luontevaksi käyttää suoria aineistoviittauksia, sillä täten lukijalle jää suurempi mahdollisuus tehdä vastauksista omat päätelmänsä. Laadullisessa tutkimuksessa lopullista totuutta ei kuitenkaan ikinä tavoiteta, ja niin tämänkin tutkimuksen suurin tarkoitus on tarjota lukijalle mahdollisuus nähdä televisiomaailman seksuaalisuus lukiolaisnuoren silmin – edes sivusilmällä.

5.1 Luokittelusta

Tätä tutkielmaa varten keräämäni aineisto oli monimuotoinen ja runsas, ja etenkin toisella aineistonkeräämiskerralla saamani vastaukset sisälsivät syvällistäkin pohdintaa. Vaikka keräsin aineistoa kahdella kerralla ja hieman eri kysymyksillä, (vrt. liitteet 1 ja 2) olen silti katsonut perustelluksi analysoida vastauksia samojen luokitteluosakkeiden alla, sillä kysymyksenasettelussa ilmenevästä erosta huolimatta vastaukset ovat samansuuntaisia. Ainoastaan vastaajien oman analyysin syvyydessä ilmeni merkittäviä eroja kahden erilaisen kysymyksenasettelun välillä.

Olen jaotellut vastaukset seitsemään eri kategoriaan. Yhden vastaajan vastauksessa saattaa olla useampaan eri kategoriaan liittyviä teemoja, ja toisaalta jotkin vastauksista olivat sisällöltään niin epämääräisiä, että niitä oli vaikea yksiselitteisesti lukea mihinkään näistä kategorioista, mutta niille ei kuitenkaan ollut myöskään tarkoituksenmukaista luoda omaa kategoriaansa. Tällaisia epämääräisiä vastauksia olivat esimerkiksi seuraavat:

Seksuaalisuus televisiossa on pelkistettyä.

On eroa. Joitain asioita liioitellaan ja joitain vähätellään. Voi antaa väärän kuvan asioista.

Se miten seksuaalisuus eroaa oikeasta ja telkkari ohjelmasta riippuu ohjelmasta jossain se voi olla lähellä oikeaa ja jossain ei.

Ensimmäinen kategoria liittyy *ulkonäköpaineisiin ja seksuaaliseen haluttavuuteen*. Vastaajat kirjoittivat siitä, kuinka televisiossa esiintyvät vartalot ovat kauniita, laihoja, lihaksikkaita ja komeita, ja henkilöt nuoria ja menestyviä. Tätä vastaajat pitävät yleisesti erittäin vahingollisena nuoren omalle seksuaaliselle itsetunnolle.

Toisessa kategoriassa pureuduttiin vahvasti siihen, kuinka televisiosta nähdystä seksuaalisuuden kuvasta puuttuu kömpelyys, epävarmuus, virheet ja vaivaantuneisuus. Nuoret kritisoivat tällaista *ruusuista kuvaa* ja sen mukanaan tuomia odotuksia.

Kolmanneksi nuoret pohtivat television esittämää kuvaa *parisuhteiden luonteesta*. Heidän mukaansa televisiossa suhteet ovat joko epätodellisen täynnä draamaa, tai sitten epäluonnollisen helposti ja sujuvasti eteneviä.

Neljäs kategoria kuvaa *seksin määrää* ja laatua televisiossa, tosielämään verrattuna. Nuoret kokevat epäaitona sen, että televisiossa seksi on koko ajan esillä ja sitä pidetään tärkeimpänä asiana.

Viidenneksi oli mielenkiintoista, että muutama vastaaja ymmärsi kysymyksenasettelun termin seksuaalisuus viittaavan ainoastaan tai nimenomaan *seksuaaliseen suuntautumiseen*, ja viittasi seksuaalisuudesta kirjoittaessaan homoseksuaalisuuden ilmenemiseen tai esiintymiseen televisiossa.

Kuudenneksi mainittiin *huonot seuraukset*, joka oli kategorioista kenties vaikeimmin tulkittavissa, sillä harva vastaaja kuitenkaan sanallisesti eritteli, mitä nämä huonot seuraukset ovat. Ilmeisesti tällä viitattiin lähinnä epätoivottuihin raskauksiin tai sukupuolitauteihin.

Seitsemänneksi oli pienin kategoria, eli ajatus siitä, kuinka *nainen esitetään televisiossa objektina*. Mielenkiintoista oli, että tämä aihe nousi nimenomaan poikien vastauksissa. Tähän kategoriaan olen liittänyt myös muita naisen ja miehen rooleihin, feminiinisyteen ja maskuliinisuuteen liittyviä vastauksia.

5.2 Vastauksista yleisesti

Vaikka tällaisen laadullisen tutkimuksen aineistoon perehdyttäessä saattaakin usein nousta mieleen uusia tutkimisen arvoisia asioita, oli minun aineistoni sisällöltään siinä määrin selkeästi luokiteltavissa, että en kokenut tarvetta tutkimuskysymysten muokkaamiseen, vaan saatoin sen sijaan pitäytyä alkuperäisessä suunnitelmassani ja rajauksessani. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 94)

Television pornoutuminen tuntui olevan nuorille ainakin jollakin tasolla selvää, sillä kautta linjan vastauksista nousee kritiikki yliseksualisoitumista kohtaan ja mainintoja siitä, kuinka seksiä ”tungetaan joka paikkaan, sillä se myy”. Vastaajista suuri osa siis otti kantaa tähän yliseksualisoitumisen teemaan, mutta kritiikin lisäksi moni myös puolusti seksuaalisen materiaalin näkyvyyttä korostamalla, kuinka seksuaalisuus on normaalia ja sitä ei pidä ”ottaa mitenkään ihmeellisesti”.

Kenties heidän vastaustensa sävyyn vaikutti myös se, että vaikka en missään vaiheessa sanonut tutkielmani käsittelevän television seksuaalisuudesta tuottaman

kuvan haitallisuutta tai virheellisyyttä, he jollakin tapaa asemoivat minut nuorten seksuaalisuuden tuomitsevan aikuisen rooliin. Tämä on linjassa sen sosiaalitieteissäkin varsin yleisesti esiin tulleen ilmiön kanssa, jossa nuoruuden seksuaalisuus nähdään ongelmallisena ja haastavana. (Epstein 1998, Flandrin 1991)

Kuitenkaan kysymyksenasetteluni ei mielestäni ollut kovin johdatteleva, vaan yhtään väljempi muotoilu olisi saanut tarkkoihin ja selkeisiin kysymyksiin tottuneet lukiolaiset mahdollisesti hämmentymään. Toisaalta en myöskään kerännyt yhtään aineistoa väljemmällä kysymyksenasettelulla, joten tämä jää spekulatioksi.

Keskustelin aineistonkeruusta myös Tampereen normaalikoulun opettajien kanssa, ja myös näistä keskusteluista tuli ilmi se hankaluus, jonka analyysiä toivova tutkija lukiolaisten kanssa kohtaa: jopa pohdiskelua herätteleviin esseevastauksiin tulee vielä paljon oikein-väärin-linjaisia vastauksia sen sijaan, että opiskelijat osaisivat tai uskaltaisivat kirjoittaa omasta näkökulmastaan. Nykypedagogiikan kentällä tällaiseen pohdintaan ja niin sanottuun omaan ajatteluun on alettu kiinnittää enemmän huomiota. Siinä missä koulunkäynti vielä joitakin vuosikymmeniä sitten oli ulkoa opettelua ja tämän suoraa siirtämistä koepaperille, pyritään nykykoulussa kriittisen ajattelun ja tiedonhaun itsenäiseen toteuttamiseen. Keskusteluissa opettajien kanssa pohdimme, että kenties varsinainen kriittisen analyysin taito ja ennen kaikkea uskallus kirjoittaa omalla äänellään tuntuu syntyvän vasta yliopistossa. Liittyykö tämä opetusmenetelmiin ja – kulttuuriin vai opiskelijoiden kognitiivisten kykyjen kehittymiseen, jää tässä yhteydessä arvoitukseksi.

Lukiolaisten vastauksien heikko puoli oli joka tapauksessa pohdinnan pinnallisuus. Toisaalta on selvää, että aineistonkeruutilanne vaikutti tähän pinnallisuuteen vähintään yhtä paljon kuin lukiolaisten vastauskulttuuri: keräsin aineiston psykologian tai uskonnon tunnin yhteydessä, ja tähän oli aikaa parhaimmillaankin vain noin 20 minuuttia. Lisäksi käytännön toteutukseen ei jättänyt tilaa valtavan pitkille vastauksille: kysymys oli A4-kokoisella paperiarkilla, ja koska harva vastaaja jatkoi vastaustaan toiselle puolelle, vastaukset olivat pisimmilläänkin noin sivun mittaisia – tähän vielä vaikuttivat käsialojen koon eroavaisuudet.

Kuitenkaan en usko, että vastaajille jäi ainakaan sellaista tunnetta, että jotain olisi jäänyt sanomatta. Vastaajista he, jotka halusivat pohdiskella pidemmin, kirjoittivat selkeästi pienemmällä käsialalla ja jatkoivat kääntöpuolelle, ja lyhemmin vastaaville riitti tila kysymyksen alla. On silti mielenkiintoista pohtia, millaisin pienin parannuksin vastausten pituutta olisi voinut saada lisää – toisaalta pituus ei todennetusti korreloinut sisällöllisen syvyyden kanssa.

Kuten jo metodiluvussa lyhyesti kirjoitin, aineistonkeruumenetelmänä paperille kerätyt kirjoitetut vastaukset eivät välttämättä ole tutkimuksen tulosten kannalta hedelmällisin vaihtoehto. Vaikka olin muotoillut kysymyksen etenkin jälkimmäisellä kerralla niin selkeästi kuin saatoin, on aina mahdollista, että joku on ymmärtänyt kysymyksen väärin tai puutteellisesti, ja näin ollen vastaa ohi aiheen. Oletan, että tästä oli kysymys esimerkiksi niiden vastausten kohdalla, jotka käsittelivät ainoastaan seksuaalista suuntautumista: termi ”seksuaalisuus” oli näille vastaajille epäselvä.

Koska myöskään mikään kyselylomake ei oikein olisi sopinut tämän tutkielman tarpeisiin, melkeinpä ainoa hyvä vaihtoehto kirjoitetuille vastauksille olisi ollut haastatteluaineisto. Haastatteluaineistoa en kuitenkaan tämän tutkielman puitteissa halunnut lähteä toteuttamaan, joten kirjoitetut vastaukset olivat luonteva vaihtoehto, ja lopulta oikein toimiva.

Haastatteleamalla olisin parhaassa tapauksessa saanut syvällisempiä vastauksia ja pidemmälle vietyä pohdintaa, ja ennen kaikkea olisin voinut kysyä tarkennuksia ja lisätietoja ja puolin ja toisin olisi välttytty väärinymmärryksiltä – ainakin tiettyyn rajaan saakka, sillä viimeistään analyysivaiheessa aineisto muuttuu tutkijan käsittelyssä subjektiiviseksi tulkinnaksi.

6 Kategoriat

6.1 Ulkonäköpaineet

”Aletaan unohtaa että myös ylipainoiset ja ei niin miellyttävän näköiset ihmiset ovat seksuaalisia olentoja”

Vastaajille tuntui olevan selvää, että televisiossa esitetyt ihmiset eivät edusta niin sanottua tavallista ihmistä, eikä seksuaalisen haluttavuuden määritelmä ole niin rajattu kuin mitä televisiosta voisi päätellä. Sekä tytöt että pojat kritisoivat paljon esimerkiksi mallien ja näyttelijöiden laihuutta, lihaksikkuutta, nuoruutta ja joissakin tapauksessa myös heidän alati iloista ja itsevarmaa luonnettaan.

Kirjoitettiin siitä, kuinka mainonta luo tarpeita saada esimerkiksi suuret rinnat, ja että jo alakouluikäisille lapsille myydään topattuja rintaliivejä. Tytöt ja pojat molemmat kirjoittivat siitä, kuinka televisiossa ihmiset ovat aina viimeisteltyjä ja huoliteltuja, ja moni kirjoitti suoraan, että televisio ja mainokset luovat nuorille ulkonäköpaineita, halua näyttää samalta kuin tv-ruudulla.

Mielenkiintoista onkin, että vaikka nuoret selvästi tiedostavat esimerkiksi kuvanmuokkausohjelmien olemassaolon ja runsaan käytön etenkin mainonnassa, he samalla tunnistivat itsessään ja tovereissaan tarpeen ja paineen samastua tähän muokattuun todellisuuden kuvaan. He siis samaan aikaan ymmärtävät tulevansa johdatelluiksi, mutta tämä ei auta ulkonäköpaineiden torjumisessa. Ihmisruumiiden katsomiseen jonkin muun visuaalisen ärsykkeen sijaan liittyy aina vahvasti sosiaalikultuurisia sidoksia (Fuery & Fuery 2003) joten kenties television tuottaman ruumiinkuvan epäluonnollisuuden tiedostaminen ei vielä riitä itsetunto-ongelmien torjumiseksi.

Nikunen, Paasonen & Saarenmaa (2005) mukaan meidän seksuaalista identiteettiämme ja kiinnostuksemme kohteita muokkaavat valtavirran heteropornon

kaavamaiset esityskonventiot, jotka lopulta muodostuvat eräänlaisiksi ymmärryksemme tukipilareiksi siitä, mitä sukupuoli ja seksuaalisuus tosiasiallisesti ovat. Saman ajatuksen kanssa keskustelivat myös vastaajani, jotka tulkitsivat mediassa esitetyn malliksi siitä, mitä seksuaalisuudesta tulee oppia ja ajatella.

Television katseleminen on aina myös sosiaalinen teko, sillä television tarinoita seurattessamme meidän on ainakin tiedostamattomalla tavalla paikallistettava oman elämämme tarinat televisiosta nähtyihin, ja tämä voi muokata käsitystä omasta itsestämme. (Storey 2003) Samoin kuin vertaamme television tuottamia tarinoita, vertaamme itseemme myös television tuottamaa mallia siitä, miltä meidän kuuluisi näyttää.

6.2 Ruusuinen kuva

”Helppoa, nautinnollista molemmille, ei kömpelyyttä tai kiusallisuutta”

Moni vastaaja kirjoitti siitä, kuinka televisiossa esitetty seksi ja seksuaalisuus eivät vastaa todellisen elämän tilanteita. He toivat esille, kuinka televisiossa on töissä ammattinäyttelijöitä joiden toiminta on käsikirjoitettua ja ohjattua, ja että jos nuori perustaa käsityksensä tälle kuvalle, hän voi oman elämänsä seksuaalisissa tilanteissa kokea itsensä epäonnistuneeksi.

Tytöt kirjoittivat tästä teemasta kenties hieman rohkeammin, ja itse tulkitsen tämän liittyvän kulttuurin käsitykseen maskuliinisuudesta hallitsevana voimana – pojat eivät ehkä halua puhua epäonnistumisen pelosta sillä epäonnistuminen on miehen roolissa yhteiskunnassa tuomittavampaa kuin naisen roolissa. Naisen rooliin sopii olla kokematon ja avuton, kun taas miehen kokemattomuus on kenties vaiettu tai häpeiltyä. (Salonen 2005) Maskuliinisuus ja hallitseminen ei kuitenkaan ole miehille automaatio, ja tästä saattaa koitua dilemma sellaisille nuorille miehille, jotka eivät näe itseään perinteisten sukupuoliroolien mukaisesti maskuliinisina. (Hearn & Jackson 1990)

Vastauksista tuli ilmi nuorten hämmennys ja epätietoisuus siitä, miten ”kuuluu toimia”. He kirjoittivat, että televisiossa kaikki aina tietävät mitä tapahtuu ja mitä pitää tehdä tai sanoa, mutta todellisuudessa kaikki on vaikeampaa. Vaikka tässä aineistossa ei käsiteltykään nettipornoa, lienee oletettua arvella että internetin valtavan saavutettavuuden myötä myös esimerkiksi ihmisten sinne itse lataama pornografinen sisältö on lisääntynyt suuresti, ja tällainen ”DIY-porno” (do it yourself - porno) vaikuttanee nuorten käsityksiin myös seksuaalisuuden normeista ja yksityisyyden rajoista. (Jacobs 2007)

Aiheeseen liittyvässä aiemmassa tutkimuksessa korostuu nuorten tarve puhua televisiossa näkemästään materiaalista aikuisten kanssa, jotta asiat osattaisiin ymmärtää oikein. Televisiota katseleva henkilö on lähes aina riippuvainen taustatiedoistaan aihepiirin suhteen. Näiden tietojen ollessa vajavaisia tai virheellisiä, katselija joutuu tekemään omat johtopäätöksensä. (Korhonen 2008). Saara Kinnunen esittää kirjassaan, että vanhempien tehtävänä on valistaa lapsia ikäkauteen sopivalla informaatiolla myös seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa. (Kinnunen 2001). Vaikeneminen tai nolostelu saattaa johtaa siihen, että seksuaalisuus näyttäytyy nuorelle häpeällisenä tai vaikeana asiana.

Young people, sex and the media- kirjassa on käsitelty vanhempien kanssa katsomista kokonaisen luvun verran. Tutkimuksen mukaan yhdessä vanhempiensa kanssa katsoessaan lapsi tai nuori joutuu ottamaan kantaa omaan seksuaalisuuteensa suhteessa muihin perheessä esillä oleviin seksuaali-identiteetteihin, sekä kuviteltuun normistoon omaan ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa kuuluvasta seksuaalisuudesta. (Buckingham & Bragg 2005, 206)

6.3 Parisuhteista

”Seurustelusuhteita kuvataan joko yliromanttisesti ja imelästi – tai ongelmia ja haittapuolia korostetaan liikaa”

Mielenkiintoisesti vastauksista tuli hyvin selvästi esille nuorten käsitys television esittämästä seurustelusta kaksijakoisena: toisaalta suhteita kuvataan tunteiden vuoristoratana ja jatkuvana draamana ja toisaalta suhteita solmitaan helposti ja jatkuvasti, eikä kenellekään tule paha mieli.

Osa vastaajista peilasi tätä omiin kokemuksiinsa ja kirjoitti että vasta kun itse alkaa seurustella, tajuaa, että parisuhteessa oleminen on varsin erilaista kuin television mukaan. Moni kirjoitti vaikeuksista, joita nuori saattaa kohdata jos hän olettaa parisuhteen tarjoavan samanlaista jännitystä tai tyydytystä kuin television perusteella – kuten eräs vastaaja kiteyttää: *”Joskus on tylsää kummallakin, toisinaan tehdään jotain kiinnostavia asioita yhdessä.”* poika 17. Seurustelun ilmentyminen televisiossa kaipaava vastaajien mielestä lisää arjen ja tavallisuuden kuvausta.

Seurusteluun liittyen moni vastaaja nosti esille myös pettämisen teeman. He kirjoittivat, että televisiossa pettämistä tapahtuu seurustelusuhteissa paljon, ja että nuori voi saada sellaisen käsityksen, että pettäminen on normaalia. Jotkut kyllä totesivat, että pettämistä tapahtuu, mutta useimmat kirjoittivat että oikeasti se ei ole niin yleistä kuin televisio saattaa antaa ymmärtää.

Kertomuksellisuus sopii erityisen hyvin tähän parisuhteen kuvaukseen – millaiseen juoneen kirjoittaja asemoi oman seurustelunsa ja millaisiin kulttuurisiin mallitarinoihin hän pohjustaa kokemuksensa ja odotuksensa. (Hyvärinen 2004a ja 2004b)

Se malli, jonka televisio tuottaa seurustelusta ja parisuhteista on siis nuorten mielestä vääränlainen tai liioiteltu. Se, että he kuitenkin tiedostavat tämän mahdollisesti jo ennen omia seurustelukokemuksiaan, mahdollistaa mallitarinoilla leikkittelyn ja niiden

koettelu: asiat voi tehdä toisin, ja kukin voi itse rakentaa oman käsityksensä siitä, millaista seurustelu on. Ihmisillä on kyky muokata myös perinteisiä kulttuurin tarjoamia malleja. (Wood 2003)

6.4 Seksin määrä

”Kun televisiossa näytetään seksuaalisuutta, ohjelmissa mennään useimmiten välittömästi seksin harrastamiseen”

Vastaajat kokivat epärealistisena sen, kuinka paljon televisio-ohjelmat sisältävät seksiä. He kirjoittavat esimerkiksi, että television perusteella pelkkä katseiden kohtaaminen kadulla saattaa johtaa seksiin, tai että television mukaan on yleistä että henkilöllä on yhden illan aikana kolme eri seksikumppania.

Huolimatta siitä että nuoret monessa muussa yhteydessä korostavat seksuaalisuuden normaaliutta ja tavallisuutta, he kritisoivat seksin esittämisen määrää ja seksin pinnallisuutta. Seksistä puhuminenkin on heistä televisiossa vääristynyttä: siitä toisaalta puhutaan jatkuvasti ja niin avoimesti että naapuritkin ovat seksikumppaneista perillä, ja toisaalta taas ohjelmat eivät vastaa nuorten tiedon- ja keskusteluntarpeeseen mitä tulee heidän oman elämänsä ajankohtaisiin asioihin.

Seksin määrän kritisoiminen liittyy lausuntoihin yliseksualisoitumisesta ja minun tulkintani mukaisesti pornoutumisen kritisoinnista. Nuoret ymmärtävät seksin määrän olevan liioiteltua, ja vaikka he toisaalta ovat aiheesta kiinnostuneita ja kenties toivovat saavansa vinkkejä ja neuvoja, he samalla paheksuvat seksin tunkeutumista kaikkeen mediakulttuuriin.

Nuorten vastauksista on tulkittavissa tarve seksuaalisuuden luonnollisempaan esittämiseen ja arkisemman tiedon jakamiseen. Nuoret kuitenkin kokevat, että aikuiset (kuten vanhemmat ja opettajat) eivät keskustele heidän kanssaan tarpeeksi seksiin liittyvistä asioista. Päivi Asunmaan vuonna 2013 kirjoittaman pro gradu-tutkielman

”Ope ei tiää että me tietään” mukaan jo 2-luokkalaisilla lapsilla on tarvetta keskustella seksuaalisuudesta vanhempiensa kanssa, ja myös he ovat tyytymättömiä koulun seksuaalivalistuksen tasoon.

6.5 Seksuaalinen suuntautuminen

”Useimmissa televisio-ohjelmissa, joita olen nähnyt, on joko puolet hahmoista homoseksuaaleja tai sitten yksikään ei ole.”

Otin tämän kategorian mukaan sen suppeudesta huolimatta, sillä koin mielenkiintoiseksi että jotkut vastaajista ymmärsivät kysymyksenasettelun perusteella ”seksuaalisuuden” viittaavan nimenomaan seksuaaliseen suuntautumiseen.

Homoseksuaalisuuden (tai yleisesti muun kuin heteroseksuaalisuuden) kuvaaminen televisiossa nähdään hyvin epäaitona ja vahvasti stereotypioihin nojaavana. Vastaajat kirjoittivat esimerkiksi että televisiossa homot ”puhuvat hennosti” tai että lesbot ovat ”kovanaamaisia”, ja näitä yleistyksiä kritisoitiin. Vastauksissa oli myös paljon vaihtelevuutta sen suhteen, nähtiinkö esimerkiksi sarjoissa esiintyvien homoseksuaalien määrä normaalia suurempana vai normaalia pienempänä.

Kulttuurimme pohjautuu vahvasti heteroseksuaalisuuden matriisiin, (Salonen 2005) ja oletusarvona on käytännössä aina se, että henkilö on hetero ellei muuta mainita. Tätä vastaajat eivät ottaneet puheeksi suoraan, mutta muutama kyllä mainitsi että yleensä esimerkiksi parisuhteet ovat heteroparien välisiä. Lisäksi on mielenkiintoista pohtia, missä määrin vastaajat näkevät muut kuin heteroseksuaalit ainoastaan seksuaalisen suuntautumisensa ilmentyminä: on varsin tyypillistä että homoseksuaalit tulevat määritellyksi seksuaalikäyttäytymisensä kautta sen sijaan että heidän muut henkilökohtaiset ja persoonalliset ominaisuutensa huomioitaisiin. (Warner 1999)

Myös esimerkiksi lesbojen sukupuolisuutta ja seksuaalisuutta käsitellään usein nimenomaan akselilla maskuliininen-feminiininen, ikään kuin lesbous olisi mahdollista käsittää ainoastaan perinteisiin sukupuoli- jaotteluihin vertailemalla. (Ainley 1998)

6.6 Huonot seuraukset

”En sanoisi, että tällainen pitäisi kieltää, mutta olisi hyvä näyttää myös siitä tulevia seurauksia”

Tämä mystinen pieni kategoria jäi minulle paikoin arvoitukseksi. Jotkut vastaajista kirjoittivat seksin ”huonoista seurauksista”, ja he, jotka tätä jollakin tavoin käsitteellistivät, kirjoittivat lähinnä epätoivotuista raskauksista, joskin muutama vastaaja liitti huonot seuraukset siihen, että itse seksi on ”pakotettua”. Tarkoittivatko vastaajat tällä seksuaalista väkivaltaa, vai viittasivatko he pakottamiseen epäsuoran sosiaalisen paineen kautta, eli että nuori ajautuu harrastamaan seksiä vaikka ei oikeastaan haluaisi?

Huonoihin seurauksiin liittyen jotkut vastaajat kritisoivat sitä, että televisiossa ei näytetä tai puhuta tarpeeksi ehkäisystä. Tämä yllätti minut, sillä toisaalta aiempien tutkimusten mukaan nuorten mielestä esimerkiksi koulujen seksuaalivalistus keskittyy liikaakin juuri ehkäisystä puhumiseen. (Nummelin 2000) Ehkä nuoret haluaisivat konkreettisempaa esimerkkiä, kuten kuinka ottaa ehkäisy puheeksi kumppanin kanssa, tai miten kondomin kanssa toimitaan. Tämä konkreettisen esimerkin tarve tulee aiemmassakin tutkimuksessa hyvin esille, eli kenties nuoret viittasivat tarpeeseensa nähdä ehkäisyn käyttämistä omin silmin.

Toisaalta voi olla että nuoret halusivat vastauksissaan näyttäytyä minulle vastuullisina ja valistuneina seksuaalisina toimijoina. Ehkäisystä puhutaan koulussa nuorten mielestä tarpeeksi joten ehkä tämä teema herätti heissä lukiolaisen koevastaajan

identiteetin. He tietävät että ehkäisy on tärkeä teema, joten he haluavat kertoa olevansa tässä suhteessa fiksuja.

Sukupuolitaudeista kukaan vastaaja ei kuitenkaan puhunut, ja jäikin ainoastaan minun tulkintani varaan päätellä, että osa huonoista seurauksista kirjoittanut vastaaja viittasi siihen, että seksistä saattaa tulla negatiivisia henkisiä seurauksia, kuten huonoa omaatuntoa, katumusta, pahaa mieltä tai pettymystä. Voi olla, että tämä päätelmä oli liian pitkälle viety – lukija voi tutkielman loppuun koottuja nuorten vastauksia lukiessaan tehdä omat päätelmänsä.

On mielenkiintoista analysoida tätä kategoriaa myös siitä näkökulmasta, kuinka koulujen seksuaalikasvatus on muuttunut historiansa aikana. 1950-luvulla koulujen opintosuunnitelmiin ilmaantui ensimmäistä kertaa seksuaalivalistuksen kaltaista sisältöä, joka tosin pitkään keskittyi lähinnä aviolliseen seksiin ja perhesuunnitteluun. Vuosikymmenten saatossa huomio on siirtynyt esimerkiksi sukupuolitautilien ja henkilökohtaisen nautinnon puoleen. (Mäkelä 2007) ”Huonot seuraukset” lienee siis käsitetty eri tavalla 1950-luvulla kuin vuonna 2016.

6.7 Nainen objektina

”Usein TV:ssä naisen rooli on seksuaalisten mielikuvien täyttö erotiikalla, vaikka tosielämässä se on vain pieni osa sitä”

Kertoneekohan jotain tutkijan omista ennakko-oletuksista nuoria poikia kohtaan, että minut yllätti positiivisesti se, kuinka moni nimenomaan pojista otti puheeksi sen, että televisiossa naisen rooli on olla objekti ja miehisen halun kohde. Sekä tytöt että pojat kokevat ongelmalliseksi naisen roolin televisiossa – he kirjoittivat esimerkiksi, että naiset näyttävät ylilaihoilta ja että nainen näyttää olevan miehen omaisuutta.

Sukupuolirooleista, naisen asemasta, tasa-arvosta ja muusta tähän kategoriaan liittyvästä puhutaan yhteiskunnassa minun arvioni mukaan aika paljon, ja vastausten

perusteella tämä ei suinkaan mene nuorilta ohi korvien. Oli ilahduttavaa myös se, että eräskin tyttö (16v) kirjoitti asiasta myös toisesta näkökulmasta: hän kirjoittaa, kuinka tytöt voivat television perusteella odottaa että mies tuo jatkuvasti lahjoja ja vie kalliisiin ravintoloihin ja toteaa: ”*Nainen tietenkin olisi vapaamatkustaja kyseisessä suhteessa – todellisuudessa molemmilta pitäisi odottaa suhteessa saman verran.*” Tutkijan tulkintani on, että tällaisissa kommentteissa näkyy kuinka yhteiskunnassa ollaan nuorten asenteiden tasolla siirtymässä aidommin tasa-arvoiseen tilanteeseen.

Naisen rooli seksiobjektina on paljon käsitelty dilemma ja sukupuolentutkimuksen näkökulmasta kenties kulttuurimme ydinkysymyksiä. (Nikunen ym. 2005, Salonen 2005). Olisi mielenkiintoista jatkaa keskustelua nuorten kanssa ja selvittää, mistä heidän ajatuksensa ovat peräisin – puhutaanko koulussa sukupuolirooleista vai ovatko nämä käsitykset syntyneet heidän oman päättelynsä ja empiiristen havaintojensa perusteella. Toisaalta esimerkiksi feminismin teemoja esiintyy populaarikulttuurissa monestakin eri näkökulmasta, joten kenties niin sanotusti tavallisetkin televisiosarjat tarjoavat oppimateriaalia tähän aiheeseen. (Hollows & Moseley 2006)

Kukaan ei kuitenkaan käsitellyt naisen halun teemaa (eikä toisaalta myöskään miehen tunteiden halun). Kun puhutaan yleisesti naisen seksuaalisen roolin vapautumisesta ja naisen oikeudesta omaan kehoonsa ja haluunsa, liikutaan kenties sellaisella alueella, joka ei vielä lukiolaisten elämässä ole kovin ajankohtainen, tai ainakaan sitä ei pueta sanoiksi. Naisen roolia seksiobjektina kritisoidaan, mutta harva vastaaja konkretisoi, mitä tämä objektina oleminen tarkoittaa – ja ennen kaikkea, mikä olisi sille vaihtoehto. Naisen seksuaalisen halun tunnustaminen ja hänen subjektisuutensa myöntäminen on esimerkiksi sukupuolentutkimuksessa paljon tutkittu, mielenkiintoinen teema. (esim. Wouters 2004)

7 Pohdinta

Aiemmin toteuttamani kandidaatintutkielmani tulosten perusteella nuoret suhtautuvat television seksuaaliseen materiaaliin yllättävän usein suoraan valistusmateriaalina. Kun television tuottama kuva ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ikinä suoraan vastaa todellista elämää, koin kiinnostavana saada selville, tiedostavatko nuoret itse tämän ristiriidan ja miten he tätä käsitteellistävät.

Televisiossa esiintyvät ihmiset ovat kauniita ja rohkeita sekä itsevarmoja ja kokeneita, ja jos nuoret hakevat omalle identiteetilleen mallia tästä maailmasta, oletukseni on, että he saattavat joutua painimaan itsetunto-ongelmien ja hämmennyksen tunteiden parissa. Seksuaalinen identiteetti rakentuu ihmisen iän ja kokemuksen karttuessa, ja se pohjautuu väistämättä myös kulttuurista omaksuttuihin mallitarinoihin ja esimerkkeihin.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on ollut saada jonkinlainen käsitys siitä, miten lukiolaisnuoret käsittävät eron niin kutsutun tosielämän seksuaalisuuden sekä sen kuvan välillä, jonka televisio seksuaalisuudesta tuottaa. Millaisia seksuaalisuudesta kertovia mallitarinoita nuoret televisiota katsellessaan kohtaavat, ja missä määrin he näiden pohjalta rakentavat omaa identiteettiään?

Halusin selvittää, millaisena nuoret näkevät sen seksuaalisuuden maailman, jollaisen televisio heille esittää. Rajasin tutkimuksen koskemaan nimenomaan televisiota, sulkien pois internetin. Tämän rajauksen halusin tehdä siksi, että lähtökohtaisesti päättelin television näyttämän seksuaalisen materiaalin olevan vielä jokseenkin erillään varsinaisesta pornografisesta materiaalista, joka on oma tutkimuskenttänsä.

Pornografinen materiaali on oma genrensä, jota kohdatessaan katsoja oletettavasti ymmärtää katsovansa pornoa, kun taas televisiossa seksuaalisuus esiintyy myös hienovaraisesti vihjeinä, eleinä, puheena, pukeutumisena ja käyttäytymismalleina. Television tuottama kuva seksuaalisuudesta on elokuvissa ja sarjoissa osa juonta, joten sen näkyväksi tekeminen täytyy toisinaan tehdä tietoisesti.

Kulttuurimme yleinen pornoutuminen ja yliseksualisoituminen leimaa myös televisiota, ja tätä halusin tutkia. Kokevatko nuoret, että television materiaalin pornoutuminen on normi, vai suhtautuvatko he kriittisesti seksuaalisen materiaalin lisääntymiseen. Onko tällä kaikella heidän mielestään vaikutusta siihen, millaiseksi nuoren oma seksuaalinen identiteetti rakentuu?

Oliko huoleni nuorten seksuaalisen identiteetin rakentumisesta turha, eli näinkö heidät liian passiivisina kaiken purematta nielevinä objekteina sen sijaan, että luottaisin heidän omaan toimijuuteensa ja päättelykykyynsä?

7.1 Yhteenvetoa

Aineistonani toimivat 57 tamperelaisen lukiolaisnuoren kirjalliset vastaukset liitteiden (4 ja 5) mukaisiin kysymyslomakkeisiin. Aineistonkeruun suoritin kahdessa erässä, joista jälkimmäinen oli sisällöltään hedelmällisempi, sillä kysymyksenmuotoilu oli onnistuneempi. Vastaukset vaihtelivat pituudeltaan ja sisällölliseltä syvyydeltään, mutta aineisto oli kaiken kaikkiaan erittäin antoisa.

Tutkimuksen toteutin aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin kertomuksellisuutta hyödyntäen, ja tämä metodi palveli tarkoitustaan erinomaisesti. Annoin tilaa aineistosta nouseville aiheille ja jaottelin teemat kategorioihin.

Analyysin taustalla vaikuttava teoriapohja jonka esittelin kirjallisuuskatsausosiossa tarjosi tarttumapintaa aiempaan tutkimukseen, ja sulautui luontevasti osaksi omaa materiaaliani. Kirjallisuudesta nousseet teemat kuten pornoutuminen, lasten ja nuorten television katseluun liittyvät asiat, koulujen tarjoama seksuaalivalistus sekä nuorten seksuaaliseen kehitykseen liittyvät asiat olivat työkalujani aineiston analysoinnissa.

Kirjoitettujen vastausten tulkitseminen kertomuksellisuuden näkökulmasta oli perusteltua sen ajatuksen perusteella, joka sosiaalitieteissä narratiivisen käänteen

jälkeen on syntynyt: että identiteetti, elämä ja kertomus ovat sovittavissa yhteen mitä moninaisimmilla tavoilla.

Aineisto jakautui seitsemään kategoriaan, joiden laajuus vaihteli lukuisista maininnoista muutamaan mainintaan. Analyysiosiossa kuvailin kategorioita laajemmin, ja siihen on myös liitetty suoria lainauksia varsinaisesta aineistosta. Koin myös tarkoituksenmukaiseksi liittää tutkielman loppuun koko aineistoni sellaisenaan, sillä laadullisessa tutkimuksessa eri tutkijoiden päätelmät ja analyysit vaihtelevat suuresti.

Vastauksissa nuorten äänensävy vaihteli varsin perinteisiä konservatiivisia arvoja kannattavasta aina vapautuneen seksuaalisuuden puolesta puhumiseen. Joissakin vastauksissa selkeästi nähdään esimerkiksi yhden illan jutut paheksuttavina ja vältettävänä, kun taas joissakin vastauksissa sanotaan että on hyvä että televisio näyttää seksin hyväksyttävänä ja normaaliin elämään kuuluvana. Myös esimerkiksi pro gradu-tutkielmassa ”Nuorten seksuaalisuuteen kasvaminen” (Reinikainen 2002) tulee ilmi nuorten vastaajien huoli seksin ylikorostumisesta yhteiskunnassamme, ja tämän johdosta pelko oman seksuaalisen kehittymisen jonkinlaisesta häiriintymisestä. Reinikaisen tutkielmassa nuoret myös korostivat perinteisiä arvoja, kuten toisten kunnioittaminen ja olivat tietoisia myös omista oikeuksistaan, kuten itsemääräämisoikeudestaan.

Oli myös mielenkiintoista huomata, että osaksi kenties leikillinenkin ajatus siitä kuinka jokainen sukupolvi pitää uusia sukupolvia aina hieman edellisiä rappeutuneempana, näkyy jo lukioikäisten nuorten vastauksista. Vastauksissa ilmeni paljon kritiikkiä sitä kohtaan, kuinka yhä nuoremmat lapset pukeutuvat paljastavasti ja ottavat provokatiivisia kuvia itsestään. He puhuvat holhoavaan sävyyn ”lapsista” ja ”hyvin nuorista”, ja kokevat vastuuta siitä, millaista seksuaalista materiaalia nämä (tyypillisesti viitattiin esimerkiksi alle 13-vuotiaisiin) televisiosta kohtaavat. Sama ilmiö tulee esille myös kun on haastateltu vaikkapa 10-vuotiaita lapsia: hekin kokevat, että ”pienet lapset” vaativat suojelua, ja ottavat tässä roolin aktiivisena vanhempana ja viisaampana lapsena. (Buckingham & Bragg 2005)

Monessa vastauksessa myös viitataan pornoon, ja nämä vastaukset ovat osin keskenään ristiriitaisia. Joku kirjoittaa, että pornoa näkee joka paikassa vaikka sen pariin ei erityisemmin yrittäisi hakeutua – kun taas eräs vastaaja kokee, että ainoa televisiossa nähtävissä oleva seksuaalinen materiaali on ”suudelma naisen ja miehen välillä”. Mistä näin räikeä näkemysero johtuu? Tuleeko ero siitä, minkä vastaaja luokittelee pornoksi tai ”seksuaaliseksi materiaaliksi” vai katsovatko kyseiset vastaajat täysin eri televisiokanavia? Silläkin nimittäin koettiin olevan eroa, että katsooko vaikkapa Ylen kanavia vai Foxin myöhäisillan tarjontaa, ja epäilemättä näin onkin.

Kukaan vastaajista ei kuitenkaan kieltänyt sitä, etteikö televisiota katselemalla tulisi kohdanneeksi ainakin jotakin seksuaalista materiaalia. Eroa on siinä, paljonko vastaaja katsoo televisiota, ja mitä ohjelmia hän katsoo, mutta kaiken kaikkiaan television seksuaalinen materiaali koettiin runsaaksi, vaikka siihen ei itse ”kiinnittäisi huomiota”.

Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että nuoret ovat hyvin tietoisia kulttuurin pornoutumisesta ja siitä, että seksi on olennainen osa television tuottamaa materiaalia. Lisäksi vastauksista käy ilmi, että nuoret ovat erittäin valistuneita ja kriittisiä televisionkatselijoita. He tuomitsevat television tuottamat ”väärät vaikutteet” (joiden kuvailu tosin vaihteli runsaasti) ja kantavat huolta lasten kohtaamasta materiaalista.

Nuoret ovat tietoisia siitä, millaisia vaikutuksia televisiolla saattaa olla seksuaalisen identiteetin rakentumiseen ja ennen kaikkea itsetuntoon ja kokemukseen omasta seksuaalisuudesta. He luultavasti pyrkivät tietoisesti estämään näitä vaikutuksia, aktiivisesti vertailemalla omia ja tovereidensa kokemuksia niihin mallitarinoihin, joita televisio tuottaa.

Television esittämät parisuhteet nähdään epärealistisina – vastaajien mukaan ne kuvataan yleensä liioitellun dramaattisina tai liioitellun helppoina. Oletettavasti nuoret rakentavat tietoisesti omaa kertomustaan itsestään seurustelukumppanina, sillä moni kirjoitti siitä, kuinka vasta seurustelun aloittaminen sai heidät oikeasti ymmärtämään, miten television tuottama kuva poikkeaa todellisuudesta.

Yliseksualisoituneen kulttuurin arvomaailmasta nuoret kirjoittivat myös paljon. He kuvailevat, kuinka parisuhteet ovat pinnallisia ja tunteettomia, ja tärkeintä on ulkonäkö. Nuorista moni kirjoitti, kuinka oikeassa seurustelussa on luottamusta ja välittämistä ja että tärkeintä on ihmisten persoonallisuus.

Tämän tutkimuksen jälkeen voidaan kenties ymmärtää paremmin sitä, millainen toimija lukiolaisnuori on televisiota katsellessaan. Taustalla kenties vaikuttanut huoleni siitä, että he automaattisesti omaksuisivat yliseksualisoituneen kulttuurin arvot, on hälventynyt. Nuoret ovat ajattelevia toimijoita jotka aktiivisesti arvioivat näkemäänsä ja kokemaansa, jakavat kokemuksiaan tovereidensa kanssa ja etsivät tosielämää vastaavaa tietoa kaikkien kohtaamiensa mallitarinoiden joukosta.

Nuoruuden myllerryksessä hämmennys monestakin aikuistumiseen ja itsenäistymiseen liittyvästä asiasta on toki läsnä, mutta henkilökohtaisesti toivoisin nuorten olevan tietoisia siitä, kuinka television seksuaalinen materiaali saattaa olla vaikuttamassa ajatuksiin omasta itsestä ja seksuaalisuudesta. Nykykulttuurin ja sosiaalisen maailman nopeatempoisuus ja epävarmuus yleensäkin nähdään (Furlong & Cartmel 2007) asiana, joka voi vaikeuttaa nuorten identiteetin rakentumista. Tutkimukseni perusteella tilanne tämän suhteen vaikuttaa kuitenkin melko hyvältä, ja nuoret varsin tiedostavilta mediakuluttajilta.

Aineiston selkein kutsu jatkotutkimukselle kumpuaa nuorten tarpeesta parempaan seksuaalivalistukseen. Mitä kouluissa pitäisi opettaa, jos kerran nuoret kokevat että seksuaalivalistus keskittyy tilastoihin sukupuolitaudeista? Tutkimusten mukaan esimerkiksi peruskoulujen seksuaalikasvatusmateriaali ei ole järin kokonaisvaltaista, (Hanninen & Mikkonen 2014), joten tyytymättömyys on ymmärrettävää. Kenties koulujen opetussuunnitelmaan voisi lisätä tähän teemaan liittyviä asioita:

Äidinkielen tunneilla voitaisiin keskittyä vielä enemmän medialukutaitoon, jotta tulisi varmistetuksi, että kaikki nuoret ymmärtävät faktan ja fiktion eron televisiota katsoessaan. Medialukutaito on kansalaistaito jota ei pidä missään nimessä väheksyä. Pirstaloituneessa mediaympäristössä taito luovia validin tiedon perässä on ensiarvoisen tärkeää.

Psykologiassa voitaisiin ehkä sivuta enemmän ihmissuhdetaitoihin ja seurusteluun liittyviä asioita. Nuoret haluavat tietää, millainen on hyvä seurustelukumppani ja millaisia emotionaalisia asioita seurusteluun liittyy, ja kenties myös neuvoja kommunikointiin.

Terveystieto saisi kääntää huomionsa pois tilastoista ja antaa konkreettisempaa apua. Ehkäisystä, raskauksista ja sukupuolitaudeista täytyy tietenkin puhua mutta nuorten mielestä niistä puhutaan jo tarpeeksi, ja ilmeisen itsestään selvällä tavalla. Nuoret näkevät televisiosta täydellisiä seksisuorituksia, ja kaipaavat tukea sen ymmärtämiseen, että kömmähdykset, kömpelyydet ja kiusallisuudet ovat osa ”todellista” seksiä.

Biologian tunneilla opitaan tärkeitä termejä ja fysiologisia toimintamalleja, mutta ehkä siellä voitaisiin korostaa myös ihmisten erilaisuutta ja ainutkertaisuutta – puhua erilaisista vartaloista ja elimistä ja niiden normaaliudesta.

Mitä mieltä nuoret ovat? Millaisia asioita he toivoisivat koulussa kerrottavan? Vai pitäisikö tiedon tulla jostakin muualta – kuka tekisi nuorille suunnatun seksivalistusohjelman, jossa puhuttaisiin juuri siitä, mistä nuoret haluavat kuulla? Aikuiset eivät ole oikea taho määrittelemään, mitä nuorten tarvitsee saada tietää, aiheiden on tultava nuorilta itseltään.

57 lukiolaisnuoren vastaukset eivät luonnollisestikaan tarjoa kokonaiskuvaa Suomen nuorten käsityksistä siitä, millainen on ero todellisuuden ja television seksuaalisuuden välillä. Tulee ottaa huomioon esimerkiksi, että tutkimuskohteena tamperelaiset keskivertoisen lukion opiskelijat saattavat olla hyvinkin erilainen kuin vaikkapa ammattikoululaiset, huipputasoisen lukion opiskelijat tai maahanmuuttajat. Otos on siis hyvin rajallinen ja suppea. Lisäksi kirjoitettuun kysymykseen kirjoittamalla vastaaminen sisältää aina väärinymmärryksen riskin kahdessa vaiheessa: ensinnäkin kysymys on saatettu ymmärtää väärin tai suppeasti ja toisekseen tutkija saattaa tulkita vastauksen väärin.

Jatkotutkimusta toteutettaessa tulisi siis ottaa huomioon otoksen laatu: vastaajien moninaisuus tulisi huomioida paremmin, vastaajien määrää pitäisi lisätä, ja lisäksi syvällisempiä vastauksia saataisiin esimerkiksi pienryhmähaastattelun avulla.

7.2 Johtopäätökset

Tampereen normaalikoulun 57 lukiolaisnuorta ovat hyvin perillä televisiokulttuurin pornoutumisesta, ja heidän medialukutaitonsa on hyvällä tasolla. He ymmärtävät eron todellisen elämän seksuaalisuuden ja television tuottaman kuvan välillä, ja suhtautuvat siihen aktiivisen kriittisesti ja pohtivasti.

Heitä pohdituttavat teemat ovat samoja, jotka toistuvat esimerkiksi sosiaalipsykologian, sukupuolentutkimuksen ja mediantutkimuksen kentällä: sukupuoliroolit, yliseksualisoituminen, seksuaalinen identiteetti, ruumiin kuva, itsetunto ja kommunikaatio.

Nuorten halukkuus pohtia seksuaalisuuteen ja seurusteluun liittyviä teemoja on suurta, ja vaikka he toisaalta ovat tietoisia niin sanotuista faktoista ja tilastoista, he samalla kaipaavat konkreettisempaa tukea ja vinkkejä oman seksuaalisen identiteettinsä rakentamiseksi.

Seksuaalisuus on nuorille tärkeä asia, jonka he haluaisivat myös aikuisten ymmärtävän. He rakentavat aktiivisesti omaa kertomustaan seksuaalisina toimijoina, ja ovat taitavia luovimaan kulttuurin ristiriitaistenkin mallitarinoiden joukossa.

8 Lähteet

Ainley, Rosa (1998) (toim.) *New frontiers of Space, Bodies and Gender*. London: Routledge

Alasuutari, Pertti 1994: *Laadullinen tutkimus 2. uudistettu painos*. Tampere: Vastapaino

Asunmaa, Päivi (2013) ”Ope ei tiä että me tietään”- 2.-luokkalaisten oppilaiden käsityksiä seksuaalisuuteen liittyvistä teemoista. Pro gradu-tutkielma. Oulun yliopisto

Bandura, Albert (1977) *Social Learning Theory*

Buckingham, David & Bragg, Sara (2004) *Young people, sex and the media. The facts of life?* UK: Palgrave Macmillan

EU Kids Online (2014) *EU Kids Online: findings, methods, recommendations*. EU Kids Online, LSE <http://eprints.lse.ac.uk/60512/>

Epstein, Jonathon S. (toim.) (1998) *Youth culture. Identity in a postmodern world*. Wiley: Blackwell Publishing

Flandrin, Jean-Louis (1991) *Sex in the Western World: the development of attitudes and behavior*. London: Harwood Academic Publishers

Foucault, Michel (1990) *The history of sexuality*. London: Harmondsworth Penguin

Fuery, Patrick & Fuery, Kelli (2003) *Visual Cultures and Critical Theory*. London: Arnold Publishers

Furlong, Andy & Cartmel, Fred (2007) *Young people and social change. New Perspectives. Second edition.* Open University Press. UK: McGraw-Hill Education

Hanninen, Katja & Mikkonen, Pauliina (2014) *Kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus peruskoulun oppikirjoissa. Pro gradu-tutkielma.* Tampereen yliopisto

Hearn, Jeff & Jackson, David (editors) (1990) *Men, masculinities and social theory. Critical studies in men and masculinities.* London: Unwin Hyman

Hollows, Joanne & Moseley, Rachel (2006) *Feminism in Popular Culture.* Oxford: Berg Publishers

Homan, Roger (1991) *The Ethics of Social Research. Aspects of modern Sociology.* UK: Longman Group

Hyvärinen, Matti (2004b) *Eletty ja kerrottu kertomus. Sosiologia 4/2004, sivut 297–309*

Hyvärinen, Matti (2004a) *Johdatus narratiiviseen tutkimukseen. Sosiologia 3/2004, sivut 242–246*

Jacobs, Katrien (2007) *Netporn. DIY Web Culture and Sexual Politics.* UK: Rowman & Littlefield Publishers, Inc

Korhonen, Piia (2008) *Lasten TV-ohjelmiin liittyvät pelot, painajaisunet ja pelonhallinta.* Tampereen yliopisto

Laine, Tarja (2005) teoksessa *Jokapäiväinen pornomme* Nikunen ym.(toim) Nikunen, Kaarina & Paasonen, Susanna & Saarenmaa, Laura (toim.) (2005) *Jokapäiväinen pornomme.* Tampere: Vastapaino

Maira, Sunaina & Soep, Elisabeth (toim.) (2005) *Youthscapes. The popular, the National, the Global*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press

Mäkelä, Katariina (2007) *Avioseksistä aidsiin – seksuaalikasvatuksen teemoja suomalaisissa oppikirjoissa 1950- luvulta 1990- luvulle*. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto

Nikunen, Kaarina & Paasonen, Susanna & Saarenmaa, Laura (toim.) (2005) *Jokapäiväinen pornomme*. Tampere: Vastapaino

Nummelin, Raija (2000) *Seksuaalikasvatusmateriaalit – pääkaupunkiseutulaisten nuorten näkemyksiä ja kokemuksia*. Tampereen yliopisto

Paavonen, Juulia & Roine, Mira & Korhonen, Piia & Valkonen, Satu & Pennonen, Marjo & Partanen, Jukka & Lahikainen, Anja Riitta (2011) *Media ja lasten hyvinvointi*. *Duodecim* 2011;127(15):1563–70

Reinikainen, Riikka (2002) *Nuorten seksuaalisuuteen kasvaminen*. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto

Salonen, Marko (2005) *Hiljainen heteroseksuaalisuus? Nuoret, suojaikäraja ja itsensä määrääminen*. Tampere University Press

Storey, John (2003) *Cultural Studies and the Study of Popular Culture*. Second Edition. Georgia: The University of Georgia Press Athens

Thwaites, Tony & Davis, Lloyd & Mules, Warwick (2002) *Introducing Cultural and Media Studies. A Semiotic Approach*. Palgrave Macmillan

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli (2002) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi

Warner, Michael (1999) *The trouble with normal. Sex, politics and ethics of queer life.* Harvard University Press

Wood, Julia T. (2003) *Gendered Lives. Communication, gender, and culture.* Fifth edition. Belmont: Thomson Wadsworth

Wouters, Cas (2004) *Sex and Manners. Female Emancipation in the West, 1890-2000.* London: Sage Publications

9 Muu materiaali

Cacciatore, Raisa (2007) Huomenna pannaan pussauskoppiin. Eväitä tyttönä ja poikana kasvamisen haasteisiin syntymästä murrosikään. Werner Söderström Osakeyhtiö, Helsinki

Jääskeläinen, Jaana (2007) Seksuaalikasvatuksen kehittäminen lukion 2. luokkalaisten antaman palautteen perusteella: "Pupu pöksyyn ja pöksyt pöydälle" Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kinnunen, Saara (2001) Tytöt, pojat ja seksi. Kuinka tuen lapsen seksuaalista kasvua. Helsinki: Kirjapaja

Kontula, Osmo (1987) Nuorten seksi. Otava

Kontula, Osmo Meriläinen, Henna (2007) Koulun seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa. Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos, Helsinki

Sinkkonen, Jari (2007) Lapsen seksuaalista kehitystä ei pidä häiritä Duodecim2007;123(9):1012-3

Selvitys: Valtion elokuvatarkastamon julkaisu nro 1: Kuvaohjelmien ikäraajat ja lastensuojelu. Ala-asteen oppilaiden näkemyksiä kriittisen katselun työpajassa (2004)

Tilastokeskus Virsta, Virtual Statistics <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/>

Väestöliitto www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoa-seksuaalisuudesta/

10 Liitteet

Liitteisiin on koottu ensinnäkin kaksi oppilaiden vanhemmille lähetettyä tiedotetta tutkimuksestani ja seuraavaksi kolme eri versiota aineistonkeruulomakkeestani.

Ensimmäinen liite lähetetty oppilaiden vanhemmille ennen ensimmäistä aineistonkeruuta. Toinen liite on lähetetty oppilaiden vanhemmille ennen toista aineistonkeruuta.

Kolmas liite on mukana esimerkin vuoksi – sitä ei ole käytetty varsinaiseen aineistonkeruuseen mutta se on näytillä vertailukohteena liitteelle 4, jota käytin ensimmäiseen aineistonkeruuseen.

Viides ja viimeinen liite on aineistonkeruulomake, jota käytin toisella aineistonkeruukerralla. Siitä voi nähdä, kuinka graduseminaarissa saamani palaute yhdessä ensimmäisen aineistonkeruun tulosten kanssa on jalostanut kysymyksenasettelua selkeämmäksi ja tuottavammaksi.

10.1 Liite 1

Tiedote tutkimuksesta, versio 1

Aineistonkeruu pro gradu- tutkielmaan – tiedote.

3.11.2014

Hei!

Teen gradua Tampereen yliopistossa sosiaalitieteiden tiedekunnassa, pääaineenani sosiaalipsykologia. Graduani ohjaa Eero Suoninen. Tutkielmani käsittelee lukiolaisnuorten omia käsityksiä siitä, miten televisiossa esitetty kuva seksuaalisuudesta mahdollisesti eroaa ns. todellisuudesta.

Tulen keräämään nuorilta vastauksia Mari Sorvan psykologiantunneille parin seuraavan viikon aikana. Osallistumisen täydellistä vapaaehtoisuutta korostetaan vielä erikseen nuorille itselleenkin, mutta myös teillä vanhemmilla on oikeus kieltää alaikäistä nuortanne vastaamasta. En kerää, tai edes kysy vastaajien nimeä tai muita henkilökohtaisia tietoja, vaan vastaaminen on koko ajan täysin anonymia.

Lisätietoja voi kysyä minulta, hanna.aro@uta.fi

Ystävällisesti

Hanna Aro

Tiedote tutkimuksesta, versio 2

20.1.2016

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Teen sosiaalipsykologian pro gradu-tutkielmaa siitä, mitä lukiolaisnuoret ajattelevat median tuottamasta kuvasta seksuaalisuudesta.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja anonyymiä, ja tätä tulen painottamaan vielä erikseen nuorille itselleen. Vastaaminen tapahtuu kirjallisesti torstaina 28. tammikuuta koulupäivän aikana, psykologian ja filosofian tunneilla.

Mediantutkimus, kulttuurintutkimus sekä muu yhteiskunnallinen tutkimus puhuu kulttuurin pornoistumisesta eli siitä, miten televisio, musiikkivideot, elokuvat ja mainonta on muuttunut yhä suuremman seksuaalissävytteiseksi. Kandidaatintutkimukseni osoitti, että moni nuori kuitenkin kokee, että televisiosta voi ottaa suoraan mallia, mitä tulee seksuaalisuuteen. Kokevatko he siis, että television tuottama kuva seksuaalisuudesta on todellinen ja aito - muun muassa tästä olen kiinnostunut.

Tutkimuksen tavoitteena on eritellä nuorten mielipiteitä ja ajatuksia siitä, miten esimerkiksi television katselu voi muokata ajatuksia, olettamuksia ja odotuksia seurustelusta, seksuaalisuudesta ja seksistä. Tarkoituksena ei ole arvottaa tai arvostella nuorten käsityksiä, vaan nimenomaan antaa heidän mielipiteilleen vapaasti tilaa. Oikeita tai väriä vastauksia ei ole.

Tutkimukseen osallistumiseen ei tarvitse mitenkään valmistautua eikä ilmoittautua, vaan nuoret saavat tunnilla eteensä lomakkeet, joihin saavat halunsa mukaan kirjoittaa tai olla kirjoittamatta ajatuksiaan.

Lisätietoja saa halutessaan sähköpostitse minulta osoitteesta aro.hanna.m@student.uta.fi. Opiskelen Tampereen yliopiston sosiaalitieteiden tiedekunnassa, ja graduohjaajani on Atte Oksanen.

Aurinkoisin talviterveisin,
Hanna Aro

Aineistonkeruulomake 1, versio 1

Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Sosiaalitieteet, sosiaalipsykologia
Hanna Aro
hanna.aro@uta.fi
Pro gradun ohjaaja: Ero Suoninen
syksy 2014

Nainen ____

Mies ____

Ikä _____

KYSYMYS:

Olet varmasti nähnyt televisiosta seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvää materiaalia - esimerkiksi seksikohtauksia, viittauksia ja vihjailuita seksiin liittyen sekä keskustelua seksistä ja seksuaalisuudesta. (Tässä tarkoitetaan televisiosarjoja, elokuvia ja mainoksia, ei esimerkiksi dokumenttiohjelmia eikä suoranaista pornoa.)

Millaista eroa on seksuaalisuudella todellisuudessa ja median tuottamassa mielikuvassa seksuaalisuudesta?

Mistä eron huomaa tai mistä sen voi päätellä? Mitä tästä erosta seuraa? Millaiseen käyttäytymiseen, ajattelemiseen ja olemiseen median tuottama mielikuva opastaa? Kerro esimerkkejä!

Aineistonkeruulomake 1, versio 2

Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Sosiaalitieteet, sosiaalipsykologia
Hanna Aro
hanna.aro@uta.fi
Pro gradun ohjaaja: Eero Suoninen
syksy 2014

Nainen ____

Mies ____

Ikä _____

Nimimerkki: _____

KYSYMYS:

Olet varmasti nähnyt televisiosta seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvää materiaalia - esimerkiksi kohtauksia, viittauksia ja keskustelua. Tässä tarkoitetaan televisiosarjoja, elokuvia ja mainoksia, ei esimerkiksi dokumenttiohjelmia eikä suoranaista (netti)pornoa.

Koetko, että sillä mielikuvalla, jonka televisio rakentaa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista on jotakin eroa siihen, miten seksuaalisuus ilmenee ja tapahtuu tosielämässä?

Millaista eroa? Miten ero ilmenee? Mitä siitä seuraa? Onko sinulla jotakin omakohtaista esimerkkiä?

10.5 Liite 5

Aineistonkeruulomake 2

Tampereen yliopisto

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Sosiaalitieteet, sosiaalipsykologia

Hanna Aro: aro.hanna.m@student.uta.fi
Pro gradun ohjaaja: Atte Oksanen

Nimimerkki:

(keksi itsellesi nimimerkki, jota käytän tutkimuksessani)

Nainen ____

Mies ____

Ikä ____

Kuvaile, millaisen käsityksen nuori televisionkatsoja voi saada seksistä, seurustelusta ja seksuaalisuudesta jos hän perustaa käsityksensä ainoastaan televisiosta näkemäänsä. Kerro esimerkkejä.

11 Aineisto

11.1 Ensimmäisen aineistonkeruun materiaali

Kerätty liittellä 4.

Ilves96 poika 18

Kun televisiossa näytetään seksuaalisuutta, ohjelmissa mennään useimmiten välittömästi seksin harrastamiseen. Tosielämässä tärkeä asia, oma seksuaalisuus, jää monesti pois TV:stä. Monissa ohjelmissa seksin harrastaminen näyttää paljon härskimmältä, mitä se tosielämässä usein on. Siitä tehdään iso numero.

Jarmo 2.0 poika 16

Seksuaalisuus televisiossa on pelkistettyä.

Panomies poika 16

Se miten seksuaalisuus eroaa oikeasta ja telkkari ohjelmasta riippuu ohjelmasta jossain se voi olla lähellä oikeaa ja jossain ei

---

Sakke poika 16

Mielestäni televisiossa seksi ja seksuaaliset aiheet tapahtuvan useimmiten kauniiden ja hyväkroppaisten naisten ja komeiden ja lihaksikkaiden miesten välillä.

Seksi on todella myyvä ja alusvaate- ja hygieniatuotemainoksissa esiintyy aina kauniita ja seksuaalisesti viehättäviä ihmisiä.

Sarjojen ja elokuvien sankareihin halutaan samaistua ja yritetään olla tai näyttää samalta kuin mainosten hyvännäköiset ihmiset ostamalla tuotetta. Ihmiset jatkuvasti näkevät seksuaalisuutta näiden kauniiden alusvaatemallien kautta ja aletaan unohtaa että myös ylipainoiset ja ei niin miellyttävän näköiset ihmiset ovat seksuaalisia olentoja. Seksuaalisuudesta tulee pinnallista ja ajatellaan enemmän ulkoisia muotoja kuin sisäisiä tunteita.

Topi poika 16

No tosielämässä ei varmasti kaikki seksi kohtaukset etene yhtä nopeasti kuin elokuvissa tai tällä tarkoitan siis että elokuvissa näkee/tapahtuu paljon enemmän seksuaalisuuteen viittaavia asioita kuin tosielämässä.

Monet elokuvista nähdyt jutut voivat vääristää todellisuudenkuvaa kuten se, että kävelet baariin niin löydät heti petikumppanin tai seuraavan tyttöystävän. Ei siinä mitään tosielämässä voi käydä kyllä näinkin, mutta elokuvissa tätä esiintyy aivan liikaa.

Juupeli poika 16

Yksi ero on, että kaverit kertovat paljon helpommin omasta seksielämästään, kuin tosielämässä. Omia seksifantasioita paljastetaan helpommin TV:ssä.

LR **poika** **16**

Usein esimerkiksi vaatemainoksissa tai oikeastaan kaikissa mainoksissa näyttelijät tai mallit ovat laihoja tai yli-iloisia. Etenkin mallit ovat usein ylilaihoja. Tämän takia etenkin nuoret kokevat ulkonäköpaineita, koska saavat kuvan, että vain ylilaihat ovat kauniita. Oikeassa elämässä suurimmalta osalta ihmisistä löytyy kuitenkin muutakin kuin luuta ja nahkaa. Laihuuden ihannon vuoksi nuoret saattavat sairastua vakavasti esimerkiksi anoreksiaan, enkä usko että se on kuitenkaan vaatemainosten tarkoitus, joten miksi mallit eivät voisi olla normaalin ihmisen näköisiä.

Erkki50 **poika** **15**

Ilmenee eroja, esim. mediassa yleistetään jonkun seksuaalisen suuntautumisen edustajia, kutsumalla heitä erilaisiksi jne. Tästä voi seurata se, että yhtäkkiä kaikilla on ennakkoluuloja ja huonoja mielikuvia esim. homoja kohtaan. Seksiin liittyen mediassa voi lukea, että se olisi aina täydellistä ja nuoret saattavat nopeasti alkaa paheksumaan sitä.

K **poika** **16**

Eroa on. Televisio ja media tekee seksuaalisuuteen liittyvät asiat eroottisemmaksi kuin se on valtamäärin. Se antaa seksuaalisuudesta väärän kuvan ja joku voi toimia huonosti oletuksiensa takia.

Eetu **poika** **16**

Tosielämässä suhteen luominen on vaikeaa, kun taas jossakin televisiosarjassa pitää katsoa monta eri kohtausta, että suhteen saa luotua. Televisiosarjoissa seksuaalisuuteen liittyvä materiaali taitaa olla pelkästään suudelma naisen ja miehen välillä. Eihän niissä televisiosarjoissa mitään pornoa ole, mutta aika varmasti joissakin kanavoissa voi löytyä. Onhan siinä merkitystä myös siinä, että mitä televisiosarjoja katsoo, mutta se on jokaisen oma vastuu mitä katsoo tai tekee.

TK **poika** **16**

Seksuaalisuutta voidaan usein mediassa liioitella. Tämä voi aiheuttaa esim. nuorille sellaisen kuvan, että seksi on hienompaa, kuin se oikeasti on. Mediasta annetun kuvan perusteella nuoret saattavat myös alkaa "ihannoimaan" seksiä.

Kppiym **poika** **16**

Televisiossa usein vain hyvännäköisiä ihmisiä kohdistetaan seksuaalisuuteen. Se luo usein nuoremmille ihmisille mielikuvan, että vain hyvän kehon omaava on kaunis ja seksuaalisesti miellyttävä. Usein TV:ssä naisen rooli on seksuaalisten mielikuvien täyttö erotiikalla, vaikka tosielämässä se on vain pieni osa sitä. Teknologian kehityksen myötä TV:ssä esiintyvä seksuaalisuus on lisääntynyt. Yhä useammat pistävät itsestään kuvia nettiin vähissä vaatteissa ja eroottisissa asennoissa.

Kari **poika** **16**

Esim kehojen Photoshoppaamista mainoksissa. En katso tv:tä noin suurin piirtein ikinä, joten vaikea sanoa muita.

Jake the Snake

poika

17

Useimmissa televisio-ohjelmissa, joita olen nähnyt, on joko puolet hahmoista homoseksuaaleja tai sitten yksikään ei ole. Miespuoliset homoseksuaalit kuvataan yleensä muodista ja taiteesta pitäviksi ja "naisellisiksi". Naisia homoseksuaaleina taas kuvataan usein samalla tavalla kuin muitakin sarjan naisia. Tosielämässähän homoseksuaaleja on jokaista sorttia. Televisiossa hahmoilla on harvoin vaikeuksia tulla toimeen eri seksuaalisuuksien kanssa. Tosielämässä muu kuin heteroseksuaalisuus on mahdotonta ymmärtää.

Kissapoika

poika

16

Ero elokuva- ja Tv seksuaalisuudella verrattuna tosielämään on aika suuri. En usko, että melki mitään kohtausta elokuvissa tapahtuu oikeassa elämässä. Koska TV seksuaalisuudessa on useasti paljon kameramiehiä ja muuta henkilökuntaa samassa huoneessa, missä kuvataan esim. seksikohtausta, niin jo se tekee siitä hyvin epäaitoa. Näin yhden videon erään elokuvan Behind the scenestä ja siinä näkyi, kuinka kiusallista sen tekeminen oikeasti on. He joutuvat ottamaan monta kertaa sen saman kohtauksen pienessä huoneessa, jossa oli noin 10 ihmistä ja isot kamerat.

TV rakentaa sellaisen mielikuvan, että kaikki tapahtuisi helposti ja ilman ongelmia, mitä se ei oikeasti ole. Seksuaalisuus ja seksi ovat molemmat hankalia asioita, joita oppii kokeilemalla.

Purtti

tyttö

16

On eroa. Joitain asioita liioitellaan ja joitain vähätellään. Voi antaa väärän kuvan asioista.

Sini

tyttö

16

Liian "romanttinen" kuva, ehkä jopa hieman liioiteltu, kaikki on aina ihanaa, mikään ei mene pieleen.

Parisuhteista televisio antaa yleensä sellaisen kuvan, että kaikki on ihanaa, eikä ikinä riidellä.

Televisio voi luoda ihmisille mielikuvia, jotka tuntuvat aidoilta ja todellisilta, mutteivät sitä todellisuudessa ole.

Televisiossa asiat ovat aina joko hyvin tai huonosti, ei koskaan siltä väliltä.

Televisio antaa kuvan, mitä todellisuudessa ei ole.

Televisio myös luo ihanteita seksuaalisuuteen.

Televisio voi vääristää seksuaalisuutta.

Minttu

tyttö

16

Sarjoissa, joita aika usein tulee televisiossa, vilahtaa silloin tällöin joitakin seksiin viittaavia kohtauksia. Jotkut niistä saattavat olla hyvinkin realistisia, mutta osa jopa hieman pornahtavia. Sellaisia ohjelmia ei kuuluisi päiväsaikaan näyttää, eikä etenkään antaa lasten katsoa. Nykyään myös koko perheen viihdeohjelmissa kuulee usein seksuaalisia ilmauksia. Esimerkiksi tässä sketsiohjelmassa nimeltä Putous esiintyy aivan liian usein varsin härskejä juttuja. Perheohjelmalle se ei ole suotavaa.

Maija

tyttö

17

Elokuvilla, sarjoissa tms. näyttelijät jotka näyttelevät kohtaukset, niin kukaan niistä ei ikinä ole ensikertalainen. Kaikki näyttää helpolta ja "yksinkertaiselta", puhuttiin sitten suutelusta, seksistä tai mistä vaan. Heillä ei myöskään juuri koskaan ole minkäänlaisia tunteita toisiaan kohtaan.

11.2 Toisen aineistonkeruun materiaali

Kerätty liittellä 5

poika 16

Nuori televisionkatsoja voi saada vääristyneen käsityksen seurustelusta ja seksuaalisuudesta, jos kaikki tieto perustuu television katseluun.

Seksi ei ikinä mene niin kuin elokuvissa, ja hän ei välttämättä tajua sitä.

Seurustelu ei ole aina ruusuilla tanssimista ja usein paljon vaikeampaa kuin TV:ssä. Tämä voi myös mennä toisin päin; seurustelu ei ole aina täynnä draamaa, kuin TV:ssä. Henkilön ei tulisi ottaa mallia elokuvista tai ohjelmista, vaan edetä kumppanin kanssa samaan tahtiin.

Televisio poika 17

Hänen käsityksensä olisi jonkin verran realistinen mutta hyvin liioiteltu.

WeakMeme poika 16

Nuori saa vääristyneen käsitteen, koska televisiosta voi saada kuvan että seksi on aina täydellistä kummallekin osapuolelle, ja hän voi myös kuvitella, että tietää mitä hänen pitää tehdä vain koska hän on nähnyt sen tapahtuvan. Monet nuoret eivät ymmärrä ehkäisyn tärkeyttä ja miten sitä käytetään, jos heidän tieto perustuu telkkariohjelmista.

---

kurWa McQueen poika 17

Seksuaalisten suuntautumisten (muiden kun heteroiden) kuvaaminen mediassa usein pohjautuu pelkästään stereotyyppioihin esim: homo miehet ovat kaikki naisellisia fruiittareita jotka puhuvat hennosti ja käyttäytyvät herkästi ja tunteikkaasti, ja lesbot ovat kaikki kova naamaisia "butch lesboja" tai yli seksuaalisia mimmejä.

Jos nuori perustaisi homojen ja lesbojen käsityksen pelkästään mediassa nähtyyn kuvaan hänet leimattaisiin homofobiksi heti.

Ja jos tämä nuori on itse homo niin median kuvaus ei ainakaan auta häntä oman identiteettinsä löytämisessä.

---

kek poika 16

riippuu paljon mitä kanavaa katsoo esim tv 2 niin seksistä saattaa saada realistisemman kuvan kuin esimerkiksi jos katsoisi tv vitosta lauantai iltana.

seurustelusta usein annetaan kovin täydellinen ja stereotyyppinen kuva

---

Mämmi on homeessa poika 17

Nuori televisionkatsoja voi saada sellaisen käsityksen, että seksi on aina täydellistä. Seurustelusta voi saada sellaisen kuvan, että se on hirveää draamaa ja tunteiden vuoristorataa.

ine

tyttö

17

Ainoastaan televisiota katsomalla nuoren ennakkokäsitys ja oletukset seksistä ja seksuaalisuudesta voi olla vääristynyt. Tvssä harvoin konkreettisesti kuvataan esimerkiksi ehkäisyä, tai kipuja mitä se voi useilla aiheuttaa. Kuva seksuaalisuudesta voi olla myös vääristynyt tv:n takia. Harvoin tvssä kuvataan homo- tai lesbopareja, joka saa sen näyttämään epähyväksyttävältä tai epänormaaliilta (verrattaessa heteropareihin.) Tvssä myös seksikkäälle ihmiselle on yhteiskunta muodostanut tietynlaisen kaavan. Seksikkäät ihmiset esim. mainoksissa, ovat aina pitkiä, naiset laihoja mutta silti muodokkaita, kauniita, meikattuja, hiukset laitettuja. Miehet ovat lihaksikkaita, timmejä sekä komeita. Näitä kaikkia mainoksia on jo muokattu niin paljon kuvanmuokkausohjelmilla, että ihmiset saadaan näyttämään ties miltä. Harvoin tvssä kuvataan itsevarmuuden tai omana itsenään olemisen seksikkäänä. Mallit aina asettavat ns.paineita seksikkyydestä. Miksi sitten seksiä on mainoksissa mihin se ei yhtään liity? Matkailumainoksissa, hajuvesimainoksissa, kaikkialla. Seksi myy. Yhteiskunnassamme hyvätänäyttämistä sekä seksikkyydestä on tullut liian iso asia, sekä sellainen mihin pyritään.

---

die Marke mit den 3 Streifen

tyttö

16

Riippuu paljon ohjelmista. Joistakin ohjelmista saa liian täydellisen kuvan esim. seurustelusta eli kaikki on täydellistä ja ihanaa, eikä ole riitoja tai muita ongelmia. Harvoin ohjelmista saa todellista kuvaa parisuhteesta yms. Homoja kuvaillaan usein naisellisiksi, vaikka joskus he saattavat olla ihan yhtä miehisinä kuin heteromiehet.

---

kananpoika

tyttö

16

Mielestäni nuori televisionkatsoja voi saada seurustelusta, seksuaalisuudesta ja seksistä hyvin pelkistetyn ja osittain vääristyneenkin kuvan. Useissa elokuvissa ja tv-ohjelmissa esim. seurustelusuhteita kuvataan, joko yliromanttisesti ja imelästi eikä näytetä sen realistisia puolia, kun taas joissain elokuvissa taas seurustelun ongelmia ja haittapuolia korostetaan liikaa. Seksi tv:ssä ja elokuvissa kuvataan usein myös joko liian onnellisesti tai vastaavasti liian karusti ja ahdistavasti.

---

sammakko

tyttö

17

Nuori voi saada helposti sellaisen käsityksen, että seksi on vain suorittamista eikä siinä ole ollenkaan tunteita mukana. Esimerkiksi tulevaisuudessa, jos alkaa seurustelemaan voi olla täysin vääristynyt käsitys, mitä se seurustelu oikeasti on. Se ei ole vain suorittamista, vaan siinä on paljon erilaisia tunteita mukana.

Oman seksuaalisuuden kehittyminen ja hahmottuminen voi häiriintyä vakavasti, jos perustaa käsityksensä ainoastaan televisiosta näkemäänsä. Oman seksuaalisen identiteetin muodostuminen voi vaikeutua, kun ei ole oikeaa kuvaa mitä seksuaalisuus ja seksi voi olla.

Televisio luo monista asioista erilaisia, kuin ne todellisuudessa ovat. Esimerkiksi seurustelusta voidaan luoda paljon dramaattisempaa. Tämän seurauksena voi esimerkiksi kumppaniinsa pettyä, kun se ei vastaakaan televisiosta saatuja ihanteita.

K:)

tyttö

16

Nuori voi saada televisiosta huonon käsityksen seksiin, jos katsoo pornoa tai muuten jotenkin seksiin liittyvää tai vihjailevaa elokuvaa.

Seurustelusta voi tulla huonoja esimerkkejä sarjoista ja elokuvista, koska niissä suhteissa on paljon draamaa, kuten pettämistä. Että niin toimitaan oikeassakin suhteessa.

Seksuaalisuudesta voi saada, vaikka millaisia käsityksiä, kuten joistain ohjelmista esimerkiksi homoseksuaalisuus on oikein tai hyväksyttävää ja joissain se on väärin ja kiusauksen aihe. Semmoisia käsityksiä voi esimerkiksi tulla modernista perheestä, gleestä ja gossip girlistä.

Seurustelusta tulee enimmäkseen huonoja vaikutuksia ja avioliitoista hyviä. En ymmärrä, miksei seurustelusta tv:stä saa enemmän parempia vaikutuksia, kuten turha draama, riidanhaastaminen ja pettäminen ovat väärin ja suhteissa pitäisi olla rakkautta, uskollisuutta ja luottamusta. Suhteita on erilaisia, mutta niistä kaikista ei saa kunnollista kuvaa.

Kaikkea eri seksuaalisuuden osia ei tule esiin etenkin suuntautumisen kohdalla, mikä ei ole hyvä, koska se synnyttää huonoja tilanteita tosielämään.

---

iidvaak

tyttö

16

Nuori television katsoja saa vääristyneen kuvan tehdystä pornografiasta. Myös televisio vääristää ajatusta "täydellisestä" kehosta ja luo paineita. Kaikki myös seurustelusta esim. pettämisestä. Televisiossa näytetään paljon pettämistä, mutta myös "täydellisiä" suhteita.

TV saa kaiken tehdyn näyttämään tavoittelemisen arvoiselta muttei se ole tosi elämää. Tiivistettynä se luo turhia paineita ja ennakkoluuloja siitä mitä seksuaalisuus on.

Korvat

tyttö

17

- seksi on joko pakotettua, josta tulee huonoja seurauksia tai hetkellisen intohimon ja mielijohteen tulos (=siltikin usein epätoivottuja seurauksia)
- > aina kaunis, laiha nainen ja komea mies
- seurustelu on epävakaata ja hurmiollista, voi muuttua nopeasti. Ihmisten käyttäytyminen pinnallista
- > vaihtoehtona holtiton sinkkuelämä tai tylsä avioliitto
- seksi- yms. seksuaalisuus-asiat ovat TV:ssä yksinkertaisia ja helppoja
- seksiä usein vain miehen ja naisen välillä
- tilanteet ovat "automaattisia"
- > kaikki osataan valmiiksi

---

tyttö

16

Nuori televisionkatsoja voi saada väärän kuvan seksistä television perusteella, koska televisiossa seksikohtaukset eivät välttämättä aina anna todellista kuvaa seksistä.

Kohtaukset ovat usein ylinäyteltyjä ja voivat olla huono esimerkki nuorelle, joka ei vaikka ole vielä niin kokenut. Seurustelu ei ole samanlaista kuin elokuvissa ja sekin antaa helposti väärää kuvaa vasta seurustelusta kiinnostuneille nuorille. Oma seksuaalisuus voi olla nuorille arka aihe ja television vaikutukset eivät ole aina hyviä. Jotkin televisiosarjat voivat olla opettavaisia ja antaa parempaa kuvaa seksiin liittyvistä asioista. Seksuaalisuus on jokaisen henkilökohtainen asia eikä kenenkään kuuluisi perustaa käsityksiään vain televisiosta näkemäänsä. Mielestäni esim. kouluissakin pitäisi paremmin opettaa nuorille, että media juuri kuten televisio antaa helposti väärää kuvaa seksistä.

---

vellamo

tyttö

16

Nuoret ovat usein alttiita erilaisille vaikutuksille ja television tuottamat ohjelmat eivät välttämättä ole paras keino vaikutusten estämiselle.

Seksiä sisältävissä ohjelmissa yleensä nainen on eräänlainen "seksiobjekti", jonka mies tavallaan "omistaa". Kyseisissä ohjelmissa naiset ovat usein myös todella paljastavissa vaatteissa, ihan kuin he haluaisivat vain seksiä vastaantulvalta mieheltä. Esimerkiksi 14-vuotias pikkuveljeni ihanoi juuri tällaisia vähäpukeisia, muodokkaita nuoria naisia ja luulee, että he ovat vain todellisia naisia.

Seurustelusta nuori voi television kautta saada kuvan, että kyseinen asia olisi vain pelkkää ruusuilla tanssimista. Mies tulisi joka päivä naisen ovelle kukkakimpun ja suklaarasian kanssa ja ostaisi naiselle paljon kalliita koruja ja veisi syömään ravintolaan tietenkin omaan laskuunsa tms. Nainen tietenkin olisi vapaamatkustaja kyseisessä suhteessa, mies vain kuluttaisi kaikki rahansa naiseen. Todellisuudessa molemmilta pitäisi odottaa suhteessa saman verran.

M

tyttö

18

Televisiossa kuvataan yleensä pareja, joita kuvataan että kaikki menee täydellisesti tai joko melkein koomisen katastrofaalisesti.

Nuori katselija tottakai haluaa samaistua tähän "täydellisyteen", joka päivä hienoja deitti-iltoja kalliissa ravintoloissa yms. Televisiossa seksikohtaukset kuvataan dramaattisesti. Hetki ennen kohtausta tunnelma kohoaa ja on jännittänyt ja koko akti kuvataan kuin se olisi maailman hienoin asia. Täytyy muistaa, että kohtauksissa kuvataan näyttelijää, jonka työtä on esittää kaikki silmää miellyttävästi. Nuori katselija voi helposti saada paineita kun ei koe itse näyttävänsä yhtä upealta kuin tv:ssä. Tv muutenkin luo aivan erilaisen kuvan seksistä joka ei aina ole läheskään totuudenmukainen. TV on aina ja tulee varmasti jatkossakin kuvaamaan naisen ns. seksuaalisena objektina. Tv vääristää kuvan koska aina kaikki ei mene täydellisesti/smoothisti.

---

tyttö

16

Nuori voi saada hieman vääristyneen kuvan televisiosta esim. seurustelussa. Tv:ssä parisuhde on monimutkaista ja pari eroaa jopa pikku riitojen takia ja aina sen jälkeen sopii. Tietenkin joillakin voi olla tällainen suhde, mutta omasta mielestäni se vaikuttaa epärealistiselta. Erilaisissa sarjoissa, joissa on esim. joukko ystäviä, parit vaihtuvat usein ja loppujen lopuksi melkein kaikki ovat seurustelleet toistensa kanssa.

---

sambo

tyttö

16

Televisiosta saa vääristyneen kuvan seksuaalisuudesta. Tästä on kaksi ääripäätä. Toinen on, että seurustelussa/seksissä kaikki on täydellistä ja sujuu täysin mutkattomasti.

Toinen pää on pelkkää draamaa. Mikään ei onnistu toinen aina pettää ja valehtelee. Vääristyneen kuvan saa esimerkiksi "tosi"televisiosarjoista, jossa harvoin niin todeksi sanottu elämä vastaa täysin henkilön normaalia arkea.

---

sissi

tyttö

16

Joko liioitellun helpon tai vaikean. Harvoin aikuisten tekemä nuorten televisiosarja vastaa ollenkaan sitä millaista nuorten elämä todellisuudessa. Yleensä niissä nuorten elämää kuvaillaan liioitellusti, että se olisi "all about sex". Jotkut sarjat taas vähättelevät nuorten tarvetta puhua seurustelusta ja seksistä. Ehkäpä nuorten itse tekemä sarja toisi esille realistisemmin asiaa.

---

tyttö

17

Nuori voi ajatella seurustelun ja seksin olevan aina todella mahtavaa. Toisaalta joissakin ohjelmissa näytetään ne ikävätkin puolet kummastakin. Pettämistä ja ns. yhdenillan juttuja näkee tv:ssä paljon. Nuori voi alkaa ajattelemaan näiden olevan täysin normaalia ja hyväksyttävää.

Seksuaalisuudesta ei näy kauheasti. Tai jos nuoren käsitys seksuaalisuudesta tulisi vain tv:n perusteella, niin se luultavasti jäisi todella suppeaksi. Seksuaalisuuden eri muotoja näkyy kyllä monesti, mutta tämäkin jää vain homo tai hetero asetelmaan. Ei tavallaan kerrota "muista mahdollisuuksista". Esim. A-seksuaaleista. Seksiä tv varsinkin vääristää. Luin kerran, että suomalaisella on keskimäärin noin neljä eri seksikumppania elämänsä aikana. MTV-kanavalla tuleva ohjelma nimeltään Geordie Shore perustuu ryyppäykselle ja pokaukselle. Yhden jakson aikana voidaan nähdä yhdellä henkilöllä kolme eri seksikumppania.

Sellaiset ohjelmat muokkaa nuorten käsitystä seksistä ja se näkyy meidän keskuudessa. Hyvin nuoret (12-13v) on voinut jo aloittaa seksielämän.

---

kukkaNeito

tyttö

17

-Nuori saa aina dramaattisemman ja liioitellun kuvan seurustelusta ja seksistä TV:n välityksellä.

-pääsääntöisesti seksikohtaukset ovat "hulppeita, mahtavia ja täydellisiä", josta molemmat nauttivat ja kaikki sujuu. Niimpä nuori odottaa sen olevan aina samanlaista. TV:ssä ei näytetä seksin ongelmia tai mokia, joten ne tulevat häpeällisinä yllätyksinä. Myös TV:ssä näytetään aina kauniit vartalot ja sievät hiukset ja ilmeet, jolloin nuori voi kokea itsensä kelvottomaksi, jos oma seksikokemus ei muistuta tv:ssä näkemää.
